

| δομές συντ- τροφη -κότητας |

η περίπτωση της “Παλιάς Ηλεκτρικής” Καρδίτσας

στα “λιλιπούτεια” ξωτικά μου | to my “tiny” elves

Διπλωματική Εργασία

Οκτώβριος 2017

Diploma Thesis

October 2017

Έλλη Παπαχριστοπούλου

Elli Papachristopoulou

Επιβλέπων Καθηγητής

Σταύρος Σταυρίδης

Supervisor

Stavros Stavrides

Σύμβουλοι Καθηγητές

Κωνσταντίνος Καραδήμας

Πέννυ Κουτρολίκου

Consultants

Costas Caradimas

Penny Koutrolikou

Τομέας III | Αρχιτεκτονικής Γλώσσας, Επικοινωνίας και Σχεδιασμού

Department of Architectural Language, Communication and Design

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ

School of Architecture, National Technical University of Athens

περιεχόμενα | contents

	εισαγωγή	introduction	σ p 11-14
1	η φυσιognωμία του τόπου	the physiognomy of the locus	15-19
	1.1 εδαφική φυσιognωμία	the physiognomy of the landscape	20-28
	1.2 κοινωνική φυσιognωμία	the physiognomy of the people	
2	η πόλη και το σημείο επέμβασης	the city and the site	
	2.1 η ανάγνωση της πόλης	analyzing the city of Karditsa	29-31
	2.2 το κέντρο της Καρδίτσας	the city center of Karditsa	32-33
	2.3 η λαϊκή αγορά ως αστική συνθήκη	the food flea market as urban condition	34-44
	2.4 το δομημένο περιβάλλον στο σημείο επέμβασης	the constructed environment of the site	45-56
3	τα στάδια επεξεργασίας	the designing process	
	3.1 ορίζοντας τη λειτουργία του σημείου επέμβασης	defining the proposed function	57-61
	3.2 τα στάδια σχεδιασμού της νέας κατασκευής	the design stages of the new construction	62-64
	3.3 οι ατμόσφαιρες του προτεινόμενου δημόσιου χώρου	proposed atmospheres at public space	65-70
4	η συγκρότηση της τελικής πρότασης	the final proposal	
	4.1 το σύνολο της επέμβασης	the whole concept	71-74
	4.2 κτιριολογικό πρόγραμμα	building program	75
	4.3 ορθογραφικές προβολές και τρισδιάστατες απεικονίσεις	orthographic projections and 3D rendering	76-88
	ευχαριστίες	acknowledgments	σ p 89-92
	βιβλιογραφία	bibliography	σ p 93-96

εισαγωγή | introduction

Η παρούσα διπλωματική στόχο έχει τη **συγκρότηση μιας δομής** στο κέντρο της πόλης της Καρδίτσας με όρους συλλογικής χρησιμοποίησης και **με αντικείμενο τη διατροφή**, προκειμένου να αναδείξει την ταυτότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πόλης της Καρδίτσας. **Κεντρικό ζητούμενο της έρευνας είναι η γεωργία ως διαδικασία διευρυμένου πεδίου στην καρδιά μιας σύγχρονης ελληνικής επαρχιακής πόλης**, δηλαδή νοούμενη ως **μηχανισμός παραγωγής ιδεών, συμπεριφορών και εμπειριών**, και όχι απλά ως αγροτική παραγωγή.

Οι βασικές ενότητες βάσει των οποίων συγκροτείται το σύνολο της επέμβασης είναι η **αξιοποίηση ενός ανενεργού κελύφους**, συγκεκριμένα της Παλιάς Ηλεκτρικής στο κέντρο της πόλης της Καρδίτσας, η **σχέση του εν λόγω κτιρίου με το υφιστάμενο δομημένο περιβάλλον του και τη νέα προτεινόμενη κατασκευή**, καθώς και ο **επαναπροσδιορισμός του ενδιάμεσου δημόσιου χώρου**.

Ο τρόπος επέμβασης και συγκρότησης της τελικής πρότασης απορρέει από την κατανόηση αρχικά των **ιδιότυπων χαρακτηριστικών** του τόπου, στην προκειμένη **του θεσσαλικού κάμπου**, και **κατ' επέκταση του σημείου, πλατεία Δημοτικής Αγοράς και κτίριο Παλιάς Ηλεκτρικής**. Η αναγνώριση της φυσιογνωμίας του τόπου εμπεριέχει ετερόκλητα στοιχεία, προερχόμενα από τη μορφολογία του εδάφους και τις συνήθειες του κοινωνικού συνόλου από τη συγκρότηση της πόλης μέχρι σήμερα, ως τις θεσμοθετημένες χρήσεις γης της πόλης και την αρχιτεκτονική και κατασκευαστική υπόσταση του άμεσου περιβάλλοντος στο σημείο επέμβασης.

The goal of the current thesis is to **establish a structure** in the city centre of Karditsa **in terms of collective use**, which will host **functions relevant to food and nutrition**, in order to highlight the identity of this city and to develop its special characteristics. This proposal focuses on **the agriculture in the heart of a contemporary Greek provincial city as an extended process in the field**. Specifically, when referring here to agriculture, the meaning should not simply be the agricultural production, but **the production of ideas, behaviors and experiences** that derive from this procedure.

The whole proposal can be divided into three parts: **the reuse of the inactive building of the former electricity factory in the city center of Karditsa, the relationship between this building, its existing built environment and the new proposed construction, as well as the redefining of the inbetween public space**.

The way of intervening and constructing the final proposal derives from the initial understanding of the peculiar characteristics of the site, in the Thessalian plain and, by extension, the square of the Municipal Market and the **building of the former electricity factory**. The recognition of the physiognomy of the place contains heterogeneous elements, derived from the ground morphology and the habits of the society as a whole, from the establishment of the city to the present day situation, the institutionalized land uses of the city and the architectural and constructive status of the immediate environment at the site of the intervention.

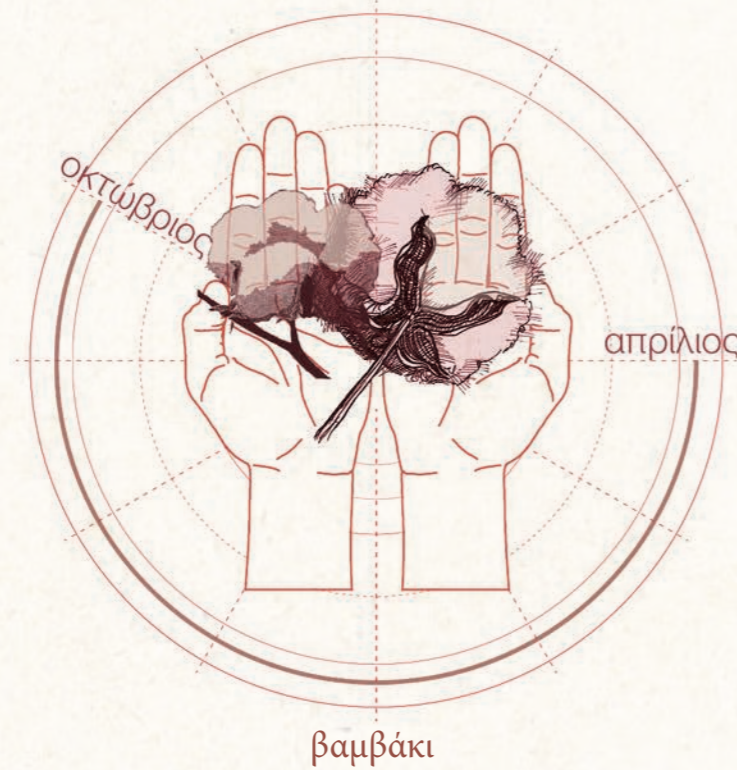
1 | η φυσιολογία του τόπου

“ Στο Νομό Καρδίτσας **το 94,1%** των εκτάσεων καλύπτεται από **ετήσιες καλλιέργειες**.

...

Οι ετήσιες καλλιέργειες, που κυριαρχούν στον κάμπο της Θεσσαλίας, είναι **πλήρως μηχανοποιημένες σε όλα τα στάδια παραγωγής από τη σπορά ή μεταφύτευση έως και τη συγκομιδή** και αφορούν, κυρίως, βαμβάκι και δημητριακά.”¹

Δημήτρης Κουρέτας
Καθηγητής Βιοχημείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

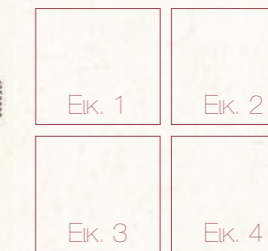
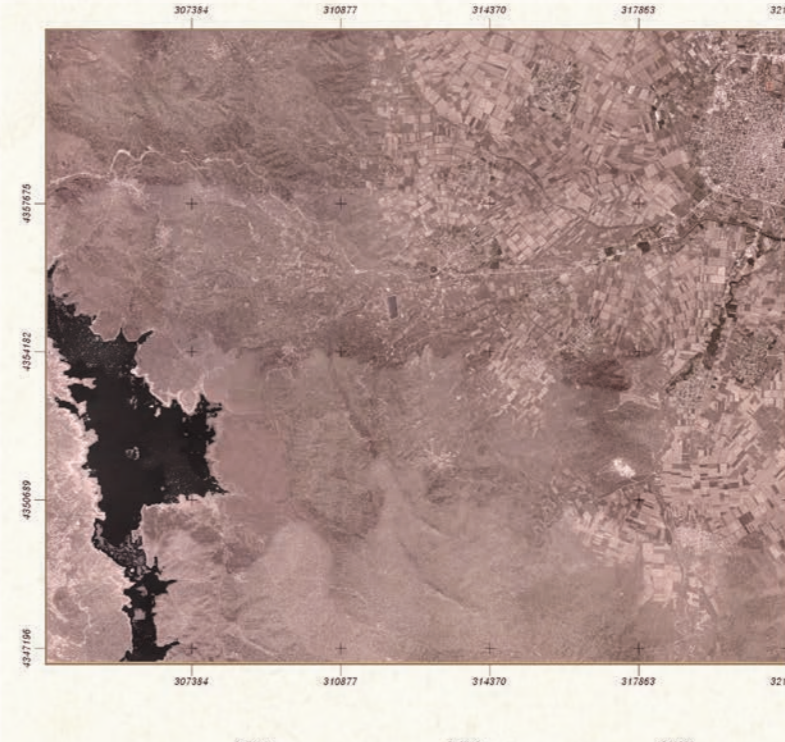

κύριες καλλιέργειες του Νομού Καρδίτσας

1.1 | εδαφική φυσιογνωμία

Το έδαφος αποτελεί μια ενιαία χωρίς διαφοροποιήσεις επιφάνεια προς κατοίκηση, πάνω στην οποία υφάινονται άλλοτε ταυτόχρονα και άλλοτε επάλληλα καταστάσεις υπαίθριες, περιαστικές και αστικές. Η διαφοροποίηση πλέον του «άγριου» από το «καλλιεργημένο», δηλαδή το «πολιτισμένο», εξαιτίας της συνεχούς αστικής διάχυσης είναι διαταραγμένη: δεν δυνάμεθα πλέον να ξεχωρίσουμε τον κάτοικο του άστεως από εκείνον του χωριού.² Τόσο η ενέργεια της καλλιέργειας, όσο και εκείνη της δόμησης ή του κτισίματος αποτελούν διαφορετικές αρχιτεκτονικές όψεις, με τον κάτοικο-αγρότη-καταναλωτή να πρωταγωνιστεί.

Εικ. 1- 4 | Μοτίβα γης του Νομού Καρδίτσας
Στιγμιότυπα από το Εθνικό Κτηματολόγο | Προσωπική Επεξεργασία

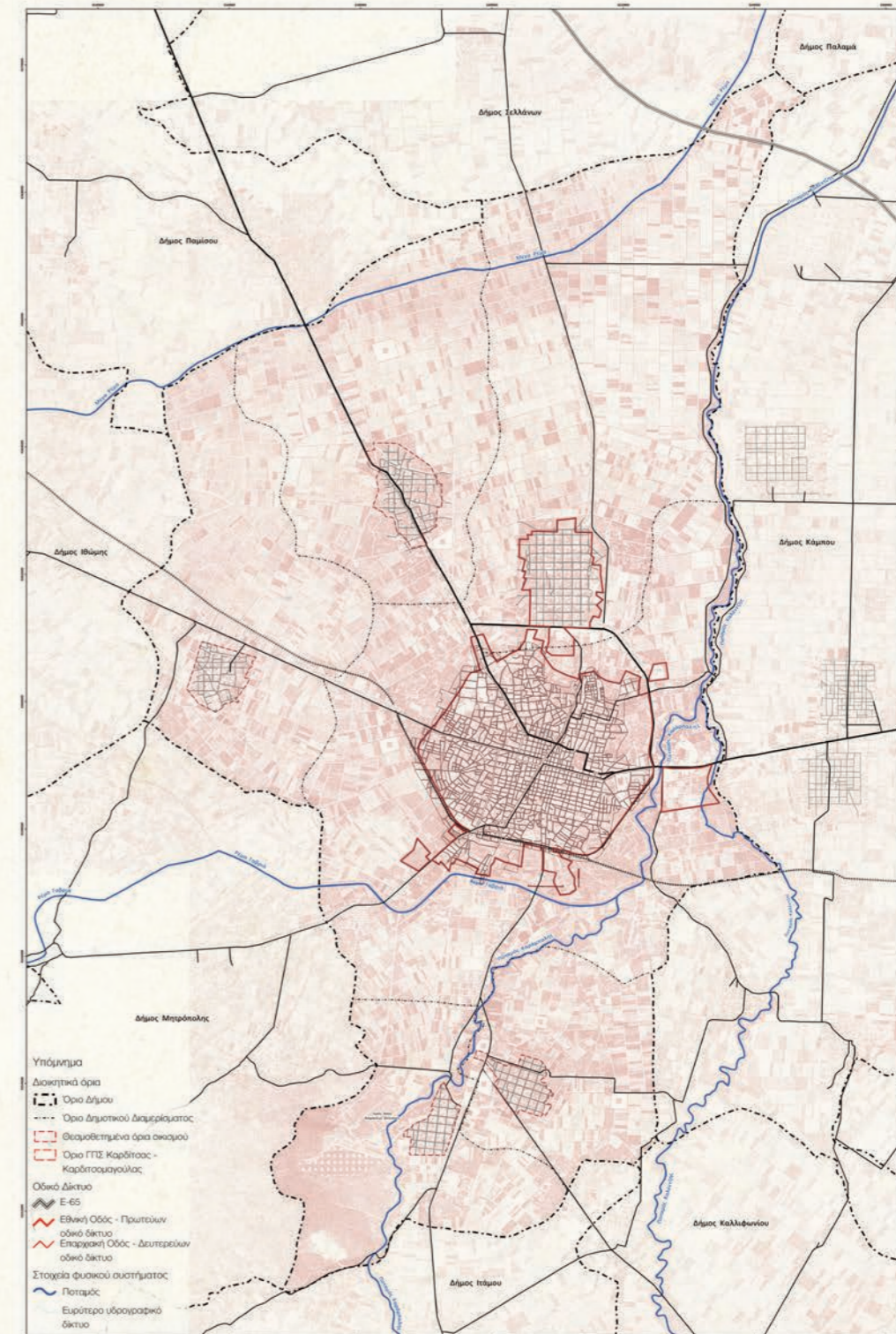
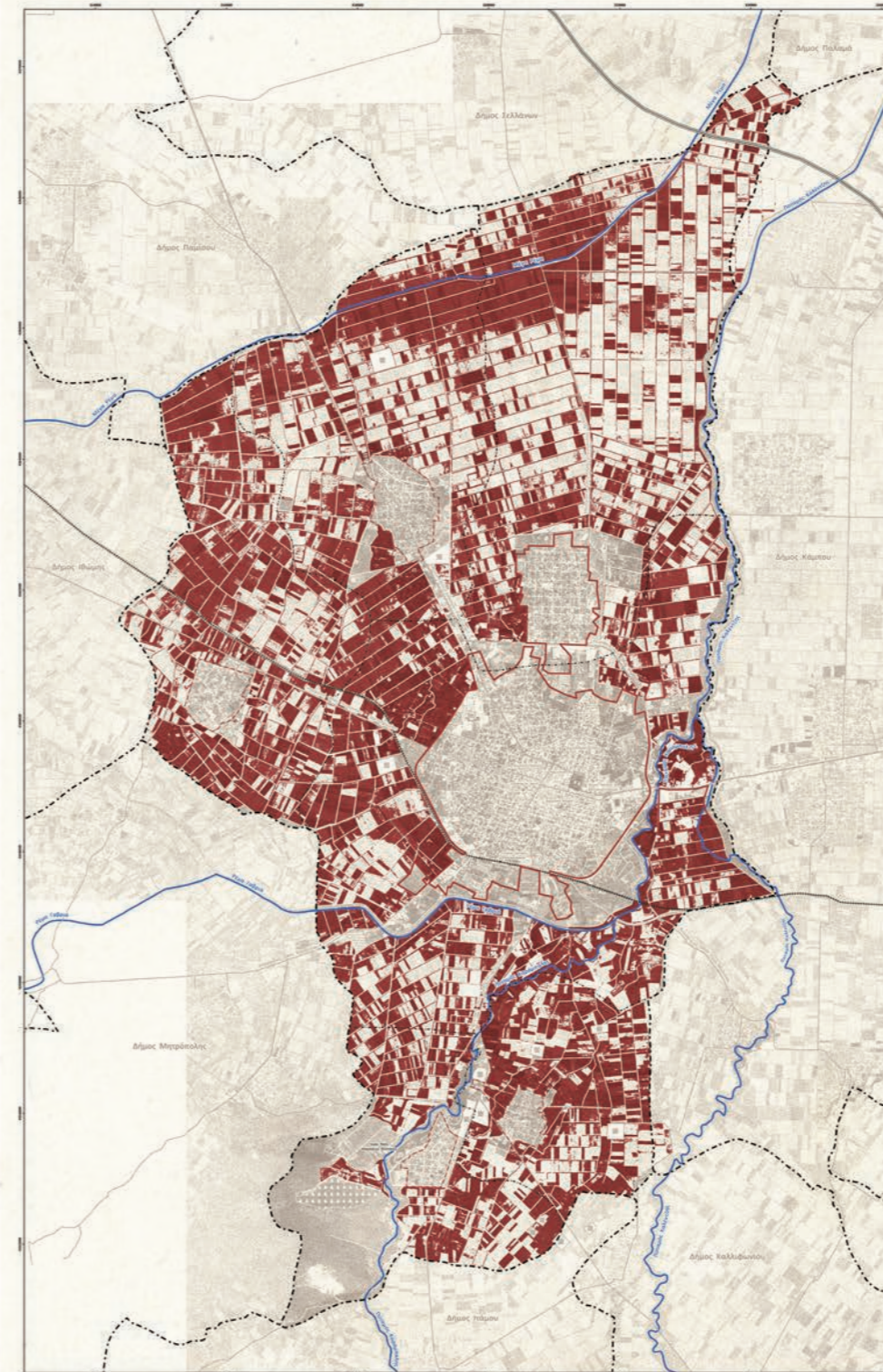
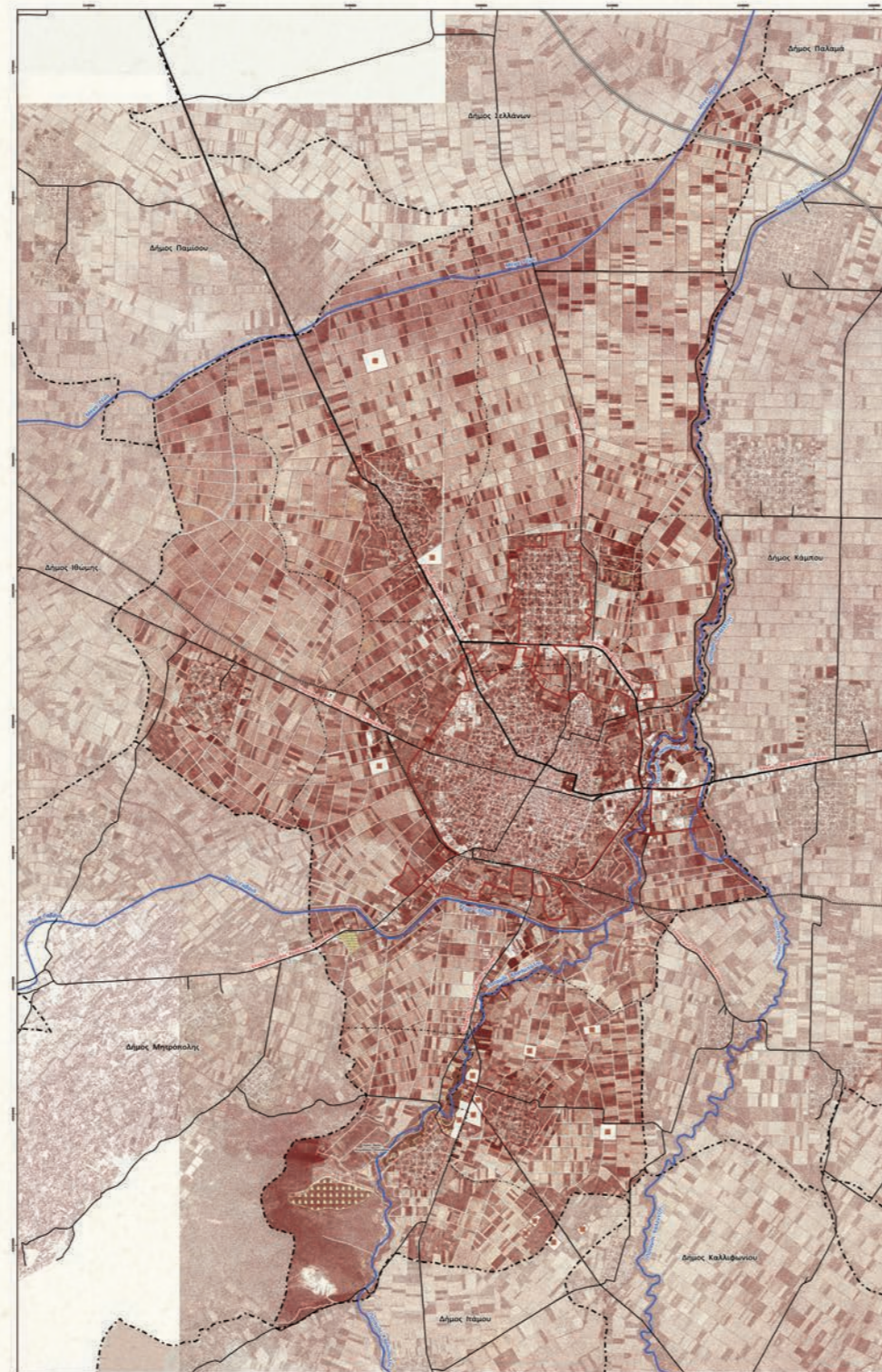
[1] Κουρέτας Δημήτρης (2015)
[2] Γιαννίσση Φοίβη, Κοτιώνης Ζήσης (επιμέλεια) (2010), σ.34

Η συλλογή στοιχείων της υπάρχουσας κατάστασης για τον εν λόγω τόπο ξεκινά από την ανάγνωση των χαρτών του διευρυμένου Δήμου Καρδίτσας. Επιλέχθηκε η παράθεση της καλλιεργήσιμης επιφάνειας -“κατ’ επάγγελμα καλλιέργειες”- ξεχωριστά από εκείνη που καταλαμβάνουν οι μεταφορικές υποδομές και οι κατοικημένες περιοχές (πόλη και χωριά), προκειμένου να είναι περισσότερο εύληπτη η μεταξύ τους σχέση, αλλά και οι μορφοποιήσεις του εδάφους στην περιοχή άμεσου ενδιαφέροντος. Εδώ η καλλιεργήσιμη επιφάνεια ορίζει τη μικροκλίμακά της και παρουσιάζει ποικιλομορφία ως προς τις διευθύνσεις. Ένα άλλο στοιχείο αυτού του μωσαϊκού των γεωμετρικά σχηματισμένων αγρών είναι οι σφιχτές συναρμογές.

Το βαμβάκι, τα σπηρά, ο καπνός και το καλαμπόκι αποτελούν τις κύριες του τόπου, είναι μονοετείς με κύκλο εργασιών μεγάλης περιόδου - φτάνει και τους εννιά μήνες το χρόνο. Απόρροια αυτού οι μονοκαλλιέργειες. Η εκδοχή της εκμηχανισμένης και χημικής γεωργίας συναντάται και στο θεσσαλικό κάμπο. Το ανθρώπινο δυναμικό που ασχολείται με τη γη είναι κυρίως κατ’επάγγελμα γεωργοί. Όμως, ακόμη και εκεί σε πολλές περιπτώσεις η σχέση αυτών με το έδαφος και το χώμα είναι τυπική.

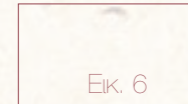
Χάρτης 6 | Χάρτης διευρυμένου Δήμου Καρδίτσας
 Χάρτης 7 | Χάρτης καλλιεργειών διευρυμένου Δ.Καρδίτσας
 Χάρτης 8 | Χάρτης μεταφορικών υποδομών
 Χάρτης 6 αποτελεί υπόβαθρο των υπολοίπων | Προσωπική Επεξεργασία

1.2 | κοινωνική φυσιогνωμία

Η επόμενη παράμετρος εξέτασης του τόπου είναι εκείνη της κοινωνικής φυσιогνωμίας, θεωρώντας πως ο πολιτισμός της υπαίθρου παύει να είναι οριοθετημένος τόπος, αλλά μετουσιώνεται σε τρόπο. Οι φωτογραφίες που παρατίθενται στην ενότητα αυτή έχουν επιλεγεί με κριτήρια την κοινωνική συναναστροφή και συνύπαρξη σε σχέση με την τροφή, με την τελευταία είτε ως πρώτη ύλη είτε ως αγαθό κατανάλωσης. Τα περιβάλλοντα που εντάσσονται οι παρακάτω σκηνές είναι δύο, η υπαίθρος -κυρίως στην Καρδίτσα- και η πόλη της Καρδίτσας κατά τον 20^ο αιώνα.

Εικ. 5 | Αγροτική Ζωή στη Θεσσαλία, Θερισμός Σιτηρών

Προσωπικό Αρχείο Άνας Κουσιάντζα, Δημοσίευση Ιούλιος 2014 <http://savefylo.blogspot.nl>

Εικ. 6 | Θεσσαλία στα Καρδίτσοχώρια, δεκαετία 1950

φωτ. Δ. Λέτσος, από το λεύκωμα "Γυναίκες της γης", Εκδόσεις Κέδρος

Εικ. 7 | Ντοματάκια Χίος

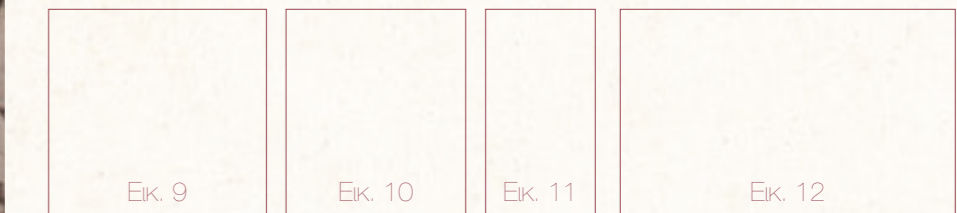
Φωτογραφία Άρη Παύλου, από την Κιβωτό, σελ. 104-105

Εικ. 8 | Χωριό Άμπελος, Οικογένεια Στέφανου Παπαχριστόπουλου 1961

Προσωπικό Αρχείο Γεώργιου Παπαχριστόπουλου

Εδώ, η ανθρώπινη φύση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το χώμα και την καλλιέργεια. Η σχέση τους με τη γη και το έδαφος είναι η καθημερινότητά τους. Στην Καρδίτσα του σήμερα, παρά τις μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις, η ενασχόληση με το χώμα και τη γη αποτελεί αντικείμενο των κατ'επάγγελμα αγροτών. Μια μορφή αποδέσμευσης από το έδαφος μοιάζει να δομεί τη σύγχρονη συνείδηση.

Εικ. 9 | Αγροτικές εργασίες στον κάμπο
 πηγή: σ.84 Όψεις της ιστορίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νομού Καρδίτσας
 Εικ. 10 | Θεσσαλικός κάμπος _ Τάκης Τλούπας
<https://ifocus.gr/magazine/interviews/1133-takis-tloupas-o-giteutis-tou-fotos> | 25 Μαΐου 2017
 Εικ. 11 | Θεσσαλικός κάμπος _ Τάκης Τλούπας
<https://ifocus.gr/magazine/interviews/1133-takis-tloupas-o-giteutis-tou-fotos> | 25 Μαΐου 2017
 Εικ. 12 | Χωριό Άμπελος, Οικογένεια Στέφανου Παπαχριστόπουλου 1961
 Προσωπικό Αρχείο Γεώργιου Παπαχριστόπουλου

Η επιλογή φωτογραφιών εντός του αστικού τοπίου γίνεται προκειμένου να αναδειχθούν οι όροι σύνδεσης της τροφής -κυρίως ως καταναλωτικό αγαθό, με την κοινωνική συναναστροφή. Το έδαφος στις περιπτώσεις αυτές έχει χάσει όλες τις ιδιότητες που διατηρούσε στο προηγούμενο περιβάλλον -υφή, ποικίλη σύσταση, μυρωδιά- και περιορίζεται σε μια σκληρή επιφάνεια - “ένα ταμπλό επιτραπέζιου παιχνιδιού”.

Ενδιαφέρον αποτελεί ο τρόπος που παρεισφρύει η τροφή στο άστυ, άλλοτε ως εμπόρευμα σε κλειστούς και ανοιχτούς χώρους, και άλλοτε ως αφορμή συνεύρεσης με φίλους σε κάποιο στέκι.

Εικ. 13 | Εβδομαδιαία αγορά του 1924

Βογατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.518

Εικ. 14 | Στην κουζίνα της “Μεγάλης Ταβέρνας” _ 1947

Βογατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.520

Εικ. 15 | Παντοπωλείο Φατόλα _ περί το 1960

Βογατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.501

Η διαδικασία της Λαϊκής Αγοράς, του υπαίθριου εμπορίου τροφίμων, στην καρδιά της πόλης είναι μια εμβόλιμη αγροτική δραστηριότητα που τρόπον τινά προϋπάρχει της πόλης της Καρδίτσας και αποτελεί ενδεχομένως τη γενεσιουργό αιτία της.³

[3] Εταιρεία Καρδίτσιωτικών Μελετών (1996) , Εισήγηση Φωτεινής Μαργαρίτη

Εικ. 16

Εικ. 17

Εικ. 18

Εικ. 16 | Ταβέρνα "Διάνα" _ Λειτουργία μέχρι αρχές της δεκαετίας του '30

Βογιατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.522

Εικ. 17 | Ημέρα προπολεμικής εβδομαδιαίας αγοράς, πριν την ανέγερση της Νέας Δημοτικής Αγοράς _ οδός Δ. Τερτίπη

Βογιατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.511

Εικ. 18 | Κατοχικές μέρες Ιούνιος 1943 _ Στον πάγκο πωλείται σταφίδα

Βογιατζής Φώτης (2001) Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα, σελ.517

2 | η πόλη και το σημείο επέμβασης

2.1 | η ανάγνωση της πόλης

Η δημιουργία ή ανασύσταση του οικισμού της Καρδίτσας ανάγεται στον 15^ο αιώνα. Στις αρχές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας οι κάτοικοι ζούσαν σχεδόν αποκλειστικά από τη γεωργία. Το 1570 πραγματοποιείται το άλμα από χωριό σε πόλη, που βάσει οθωμανικών διοικητικών πηγών της εποχής, η αναγνώριση της πόλης είναι άμεσα συνυφασμένη με την ύπαρξη αγοράς και τζαμιού. Ωστόσο, ουσιαστικά ως πόλη σχεδιάζεται και οικοδομείται μετά την απελευθέρωση. Η θέση της Καρδίτσας ήταν κεντροβαρικής σημασίας σε σχέση με τα υπόλοιπα χωριά της πεδινής Θεσσαλίας.

Σήμερα, η διάμετρος της πόλης είναι κοντά στα 4km. Πρόκειται για μια μονοκεντρική πόλη με σφιχτό πυρήνα, ενώ με βάση το νέο ΓΠΣ γίνεται μια προσπάθεια ανάπτυξης κέντρων στις επιμέρους γειτονιές.

Να σημειωθεί ότι στο χάρτη χρήσεων, υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά στη σήμανση της κατοικίας εντός του κέντρου σε σχέση με εκείνη στην περιφέρεια της αμοιβάδας. Στο κέντρο η κατοίκηση είναι κυρίως πολυώροφη, το γνωστό σύστημα οικοδόμησης της πολυκατοικίας. Στην περίμετρο της πόλης και έξω από το κέντρο συναντώνται κυρίως μονοκατοικίες, η πλειοψηφία των οποίων διαθέτει λαχανόκηπους ή μπαξέ.

Χάρτης 1	Χάρτης 3	Χάρτης 5
Χάρτης 2	Χάρτης 4	

Χάρτης 1 | Ρυμοτομικό Σχέδιο Καρδίτσας 1916
Αρχείο Δ. Καρδίτσας, επεξεργασία Β.Χαστάογλου. πηγή: Θεσσαλία _ Θέματα Ιστορίας, τόμος α', σ.192

Χάρτης 2 | Ρυμοτομικό Σχέδιο Καρδίτσας 1890
Αρχείο Δ. Καρδίτσας, επεξεργασία Β.Χαστάογλου. πηγή: Θεσσαλία _ Θέματα Ιστορίας, τόμος α', σ.187

Χάρτης 3 | Καρδίτσα, ο παραδοσιακός ιστός
Ανασύνθεση Β.Χαστάογλου από τα υπόβαθρα των 1884 και 1890. πηγή: Θεσσαλία _ Θέματα Ιστορίας, τόμος α', σ.179

Χάρτης 4 | Πολεοδομικό Σχέδιο Καρδίτσας 1884
Αρχείο Δ. Καρδίτσας, επεξεργασία Β.Χαστάογλου. πηγή: Θεσσαλία _ Θέματα Ιστορίας, τόμος α', σ.187

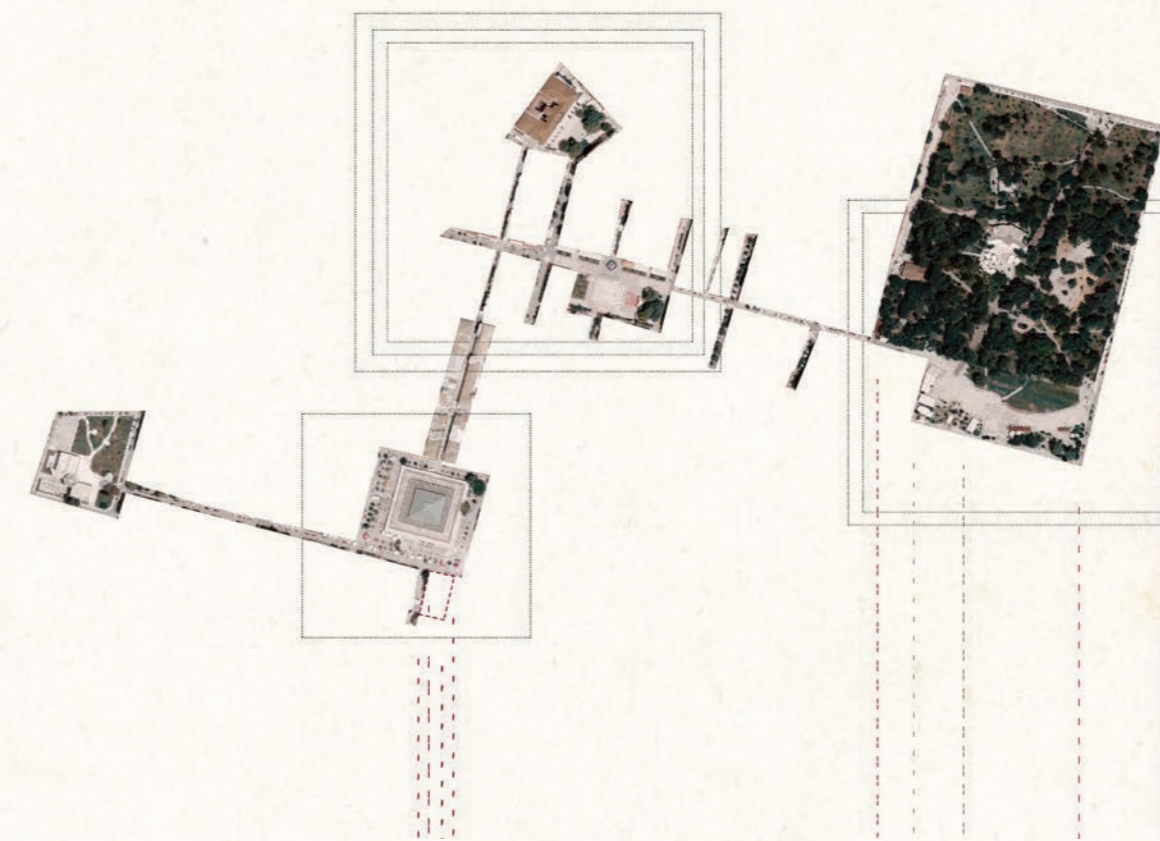
Χάρτης 5 | Πολεοδομικό σχέδιο της Καρδίτσας του 1881 από τον Γάλλο μηχανικό Amic
Ανήκει σε ιδιωτική συλλογή. Η χρήση του παραχωρήθηκε από το Μουσείο Πόλης του Δήμου Καρδίτσας/ΔΟΠΙΑΚ

2.2 | το κέντρο της Καρδίτσας

Καταγραφή Δικτύων στο κέντρο της πόλης

Αεροφωτογραφία Κέντρου Πόλης

2.3 | η Λαϊκή Αγορά ως αστική συνθήκη

Πρόκειται για την εμβόλιμη αγροτική δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα στην καρδιά της πόλης, όπως την έχει χαρακτηρίσει και ο ζωγράφος Παναγιώτης Τέτσης. Το ενδιαφέρον παρουσιάζεται στην ευρηματικότητα αναφορικά με τη χρήση του χώρου και την τεχνική προώθησης των προϊόντων, καθώς και τον αυθορμητισμό που διέπει τις διαπροσωπικές σχέσεις. Η λαϊκή αγορά επανεισάγει τις αισθήσεις στην πόλη. Πέρα από την όραση, ενεργοποιεί την όσφρηση, την ακοή, τη γεύση και την αφή, που πολλές φορές αδρονοποιούνται στο αστικό περιβάλλον.

Στην ενότητα αυτή παρατίθενται προσωπικές λήψεις από την εβδομαδιαία λαϊκή αγορά της Τετάρτης στην Καρδίτσα το Γενάρη του 2016 και τον Απρίλη του 2017. Οι φωτογραφίες έχουν υποστεί επεξεργασία προκειμένου κάθε φορά να απομονώνεται ένα διαφορετικό στοιχείο ή μια παράμετρος της αγοράς, όπως ο εξοπλισμός -αυτοσχέδιος ή μη-, το ανθρώπινο δυναμικό -πωλητές|αγρότες και καταναλωτές, το υφιστάμενο περιβάλλον που δέχεται την περιοδική αυτή συνθήκη και τα προϊόντα. Εμφανίζεται λοιπόν σε κάθε λήψη ένα θέμα ... χωρίς να υπάρχει θέμα. (Π. Τέτσης)

Καταγραφή τυπικού εξοπλισμού της λαϊκής αγοράς

Μέσα Μεταφοράς κατά τις μέρες και ώρες διεξαγωγής της λαϊκής

Πληθυσμός που συναντάται βάσει ηλικίας και φύλου

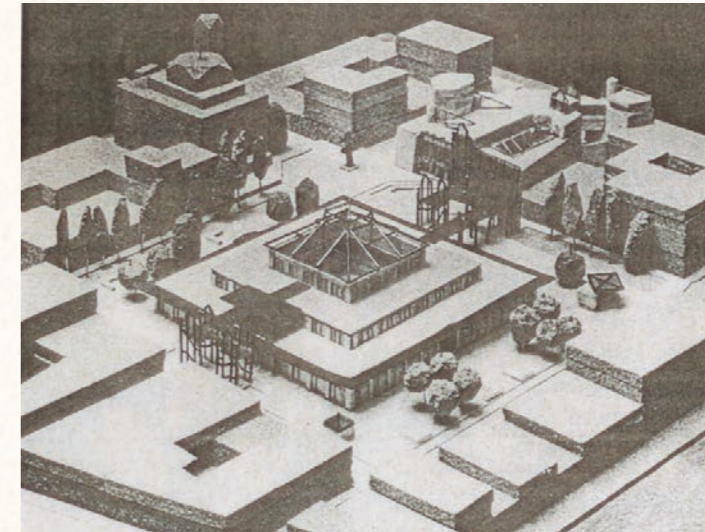

Καταγραφή των διαθέσιμων προϊόντων ανά είδος

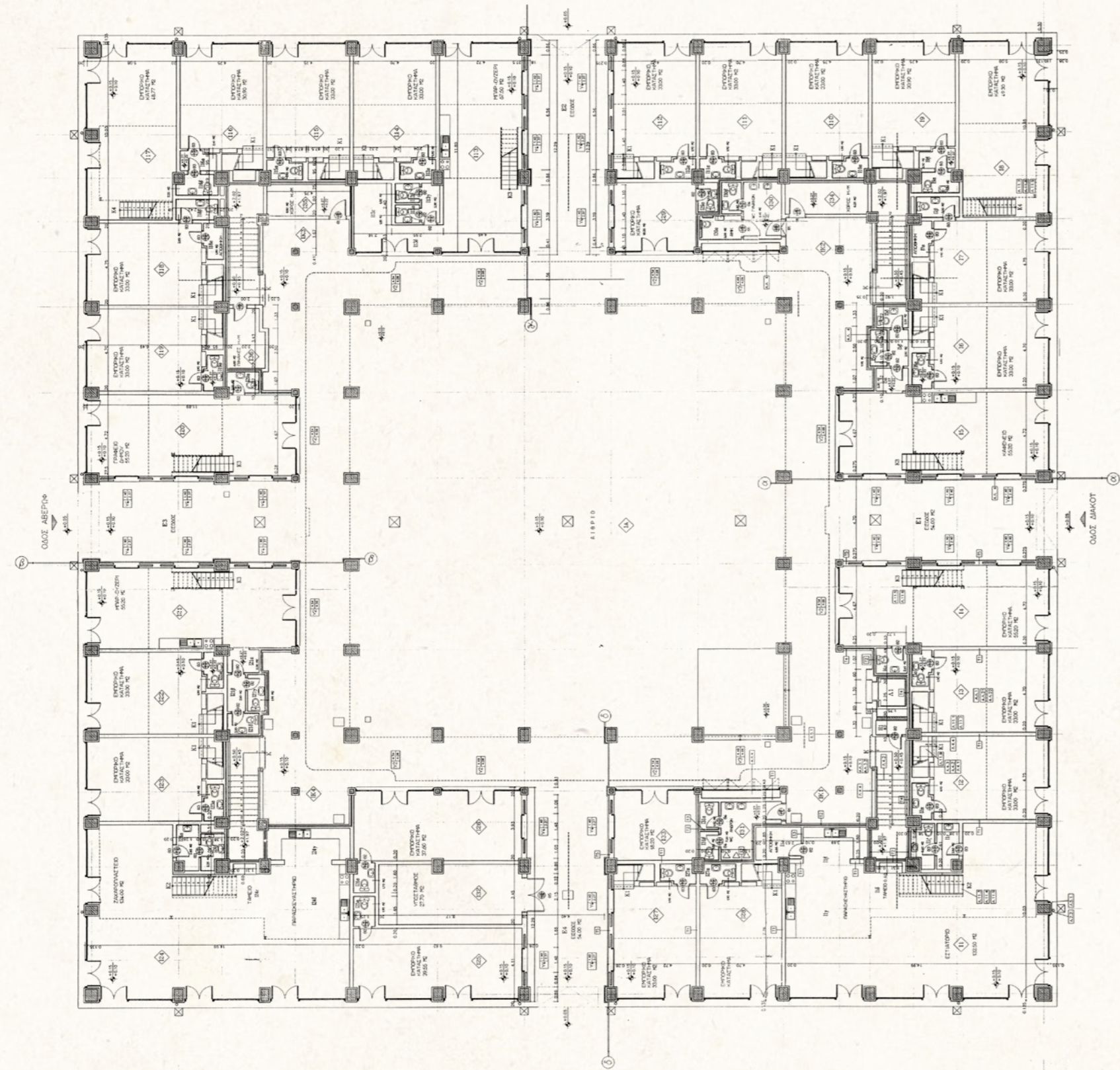

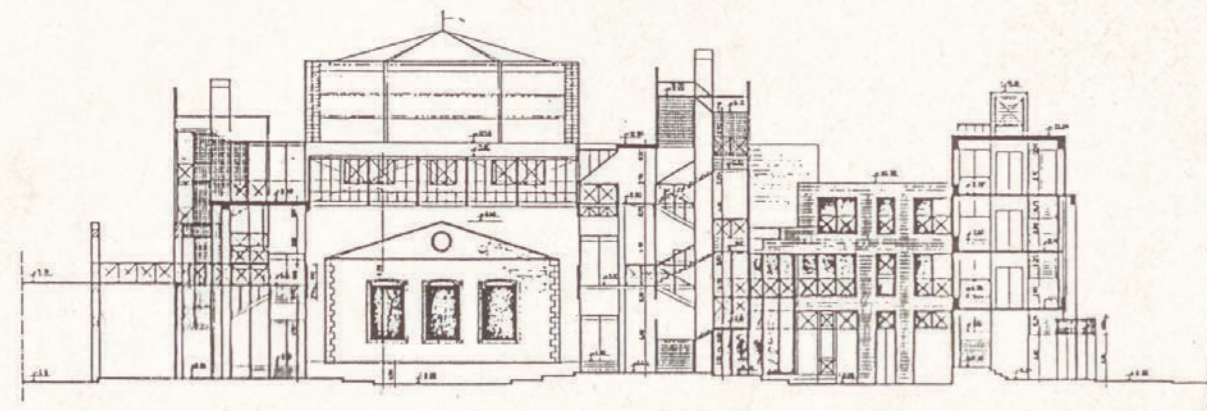

2.4 | το δομημένο περιβάλλον στο σημείο επέμβασης

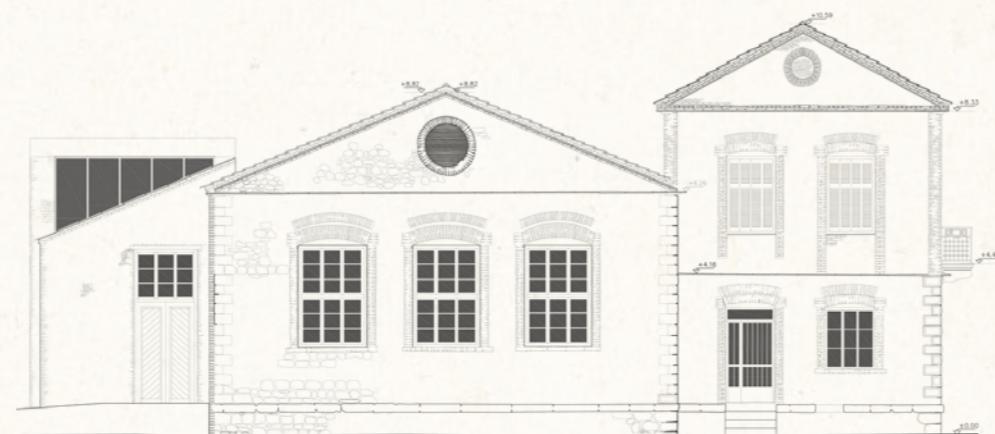

- 2012 χαρακτηρισμός ως μνημείο του συγκροτήματος με απόφαση υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/14942/240 ΦΕΚ107/ΑΑΠ/04.04.2012
- 2012 εκπόνηση μελέτης αποκατάστασης και μετατροπής του συγκροτήματος σε πνευματικό _συνεδριακό κέντρο έργο προς ένταξη σε Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα

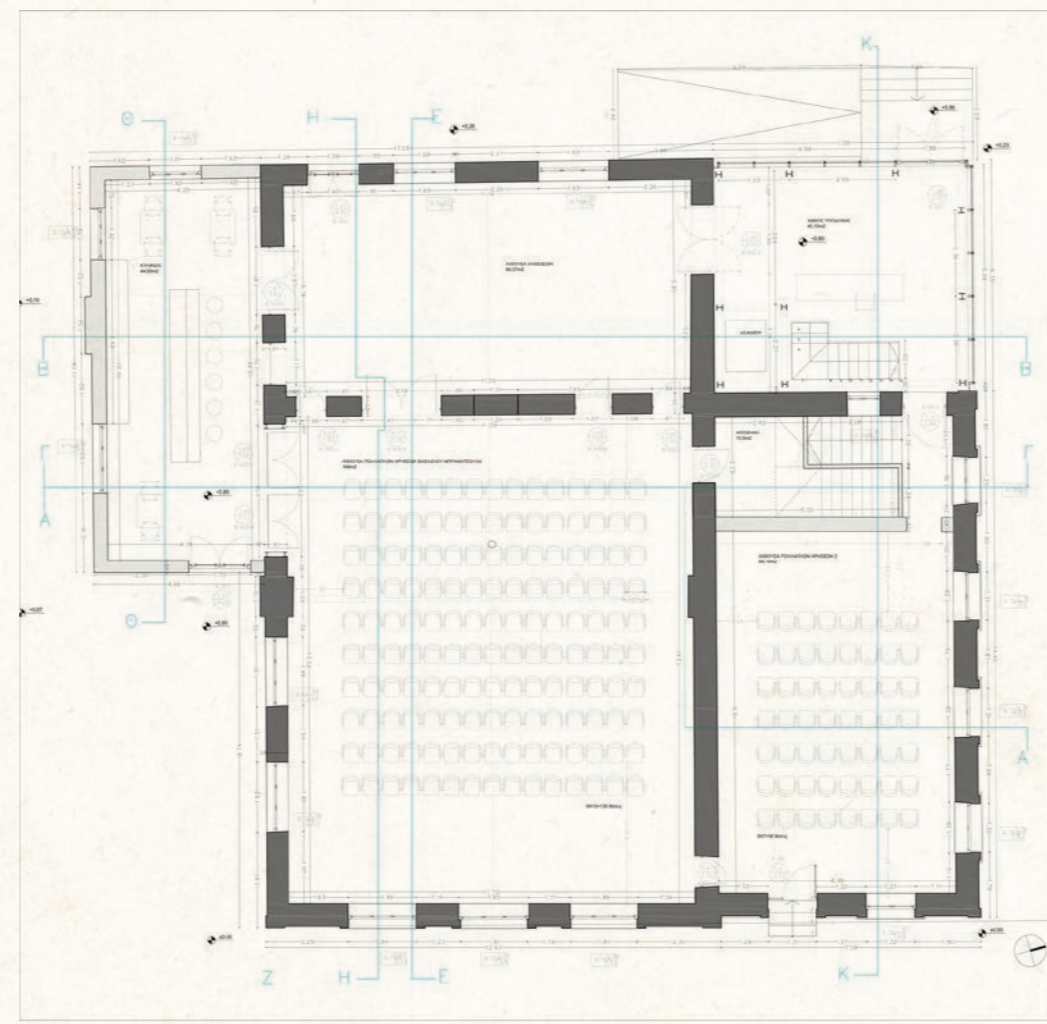
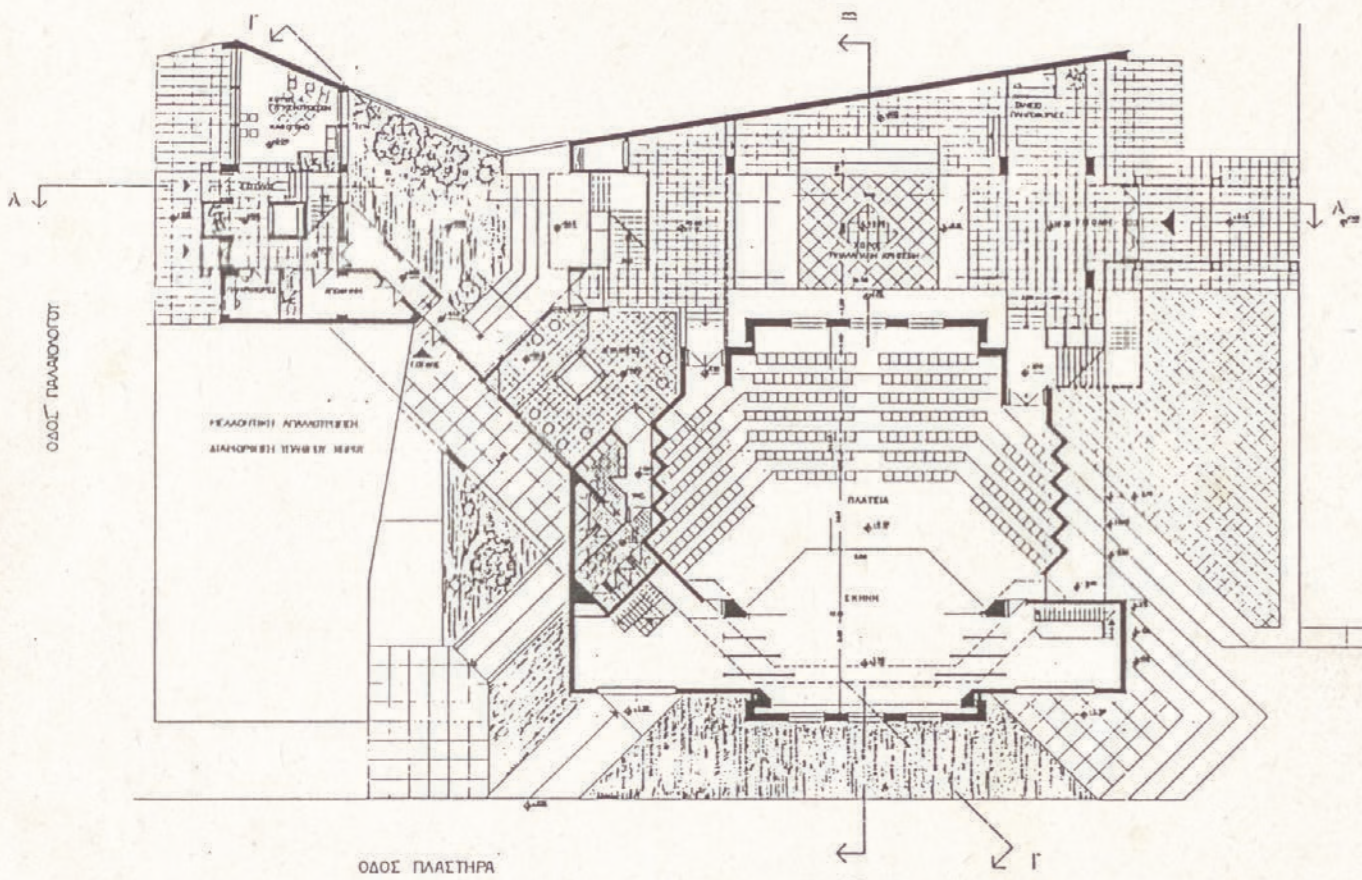

πρόταση για το συγκρότημα της Παλιάς Ηλεκτρικής 1989

πρόταση για το συγκρότημα της Παλιάς Ηλεκτρικής 2012

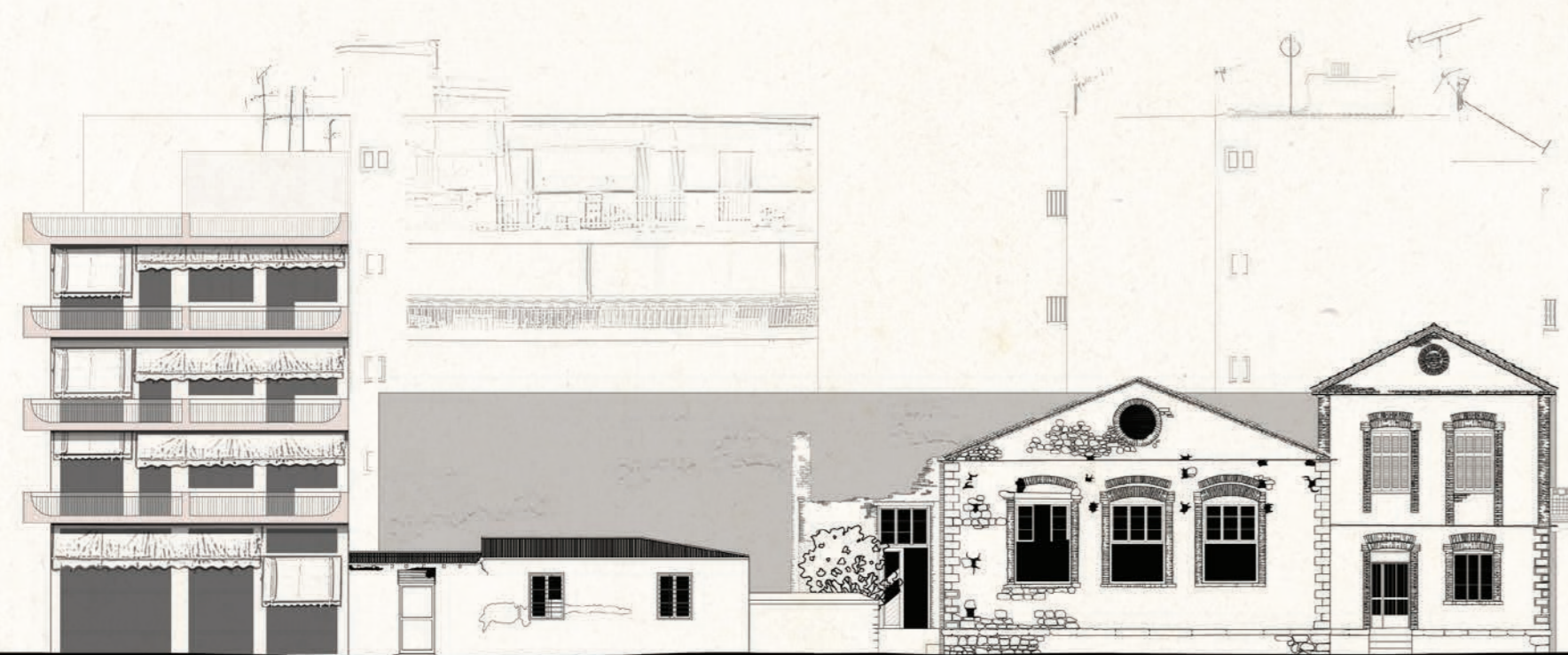

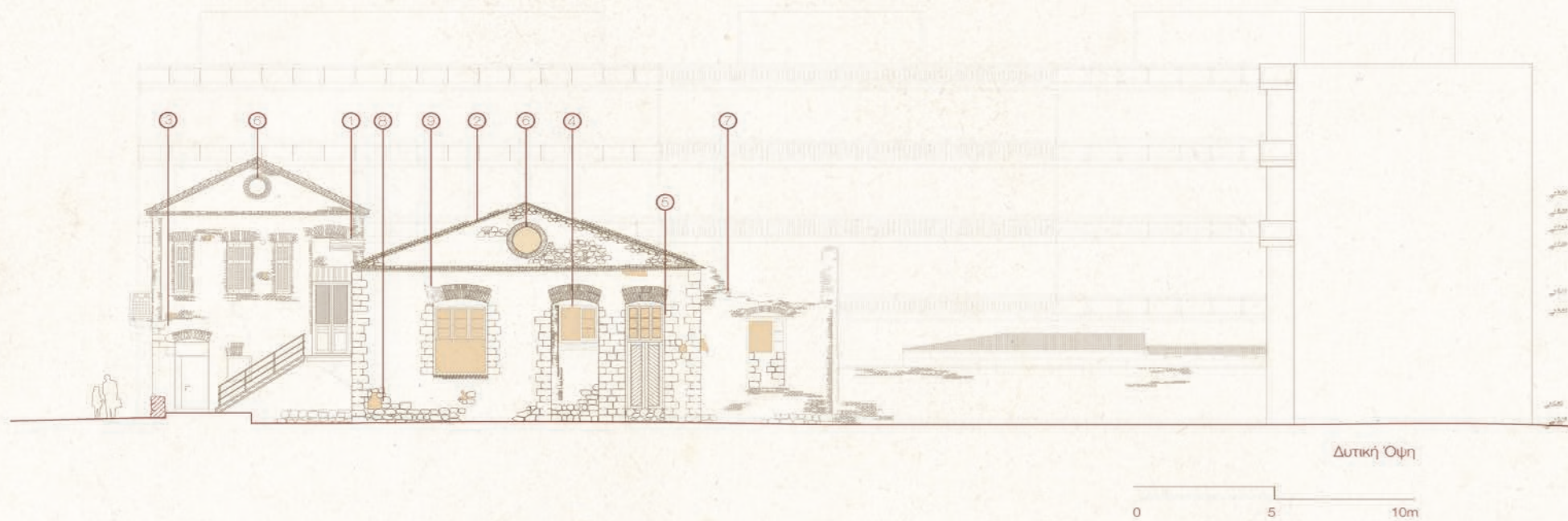
ΚΑΤΩΗ ΙΣΟΓΕΙΟΤ
κλίμακα 1:50

48

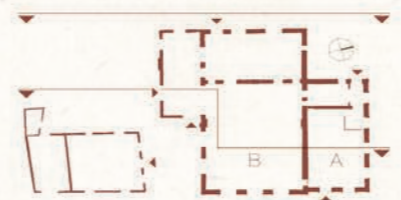

49

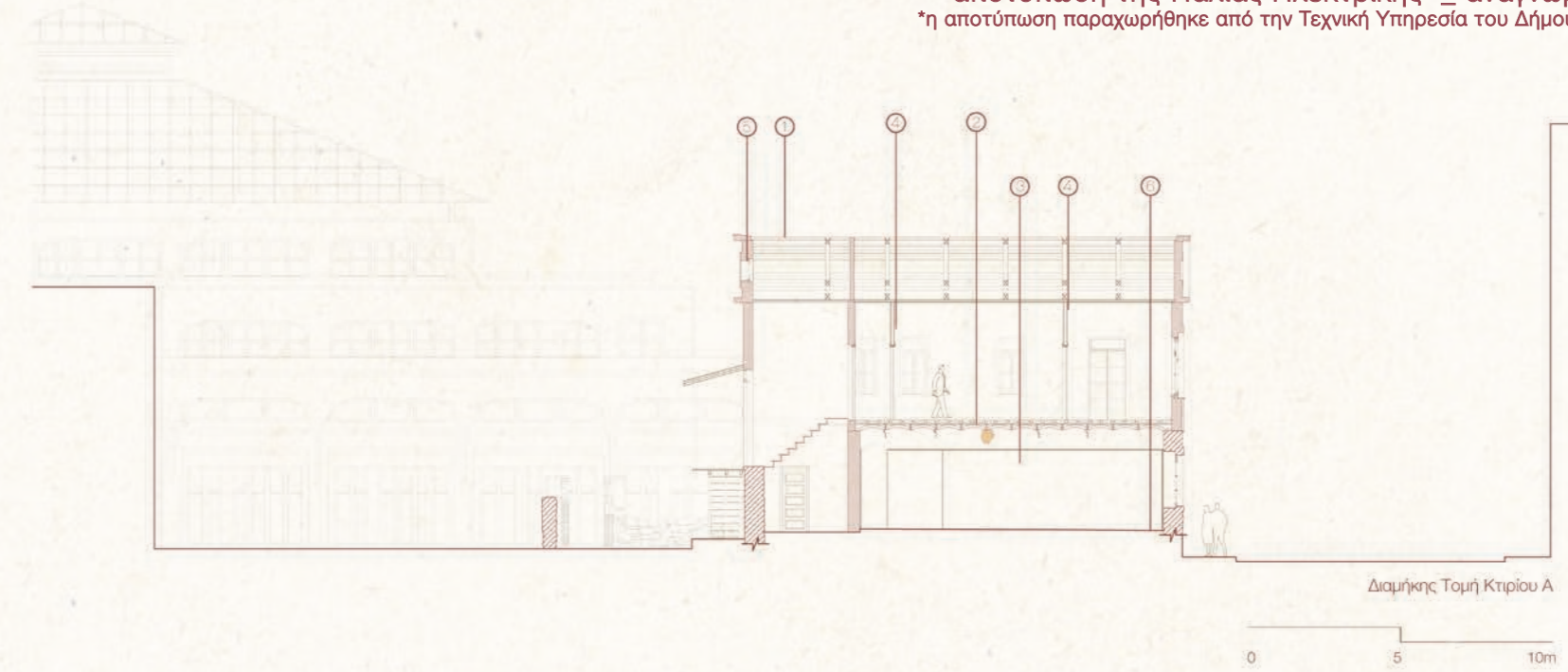

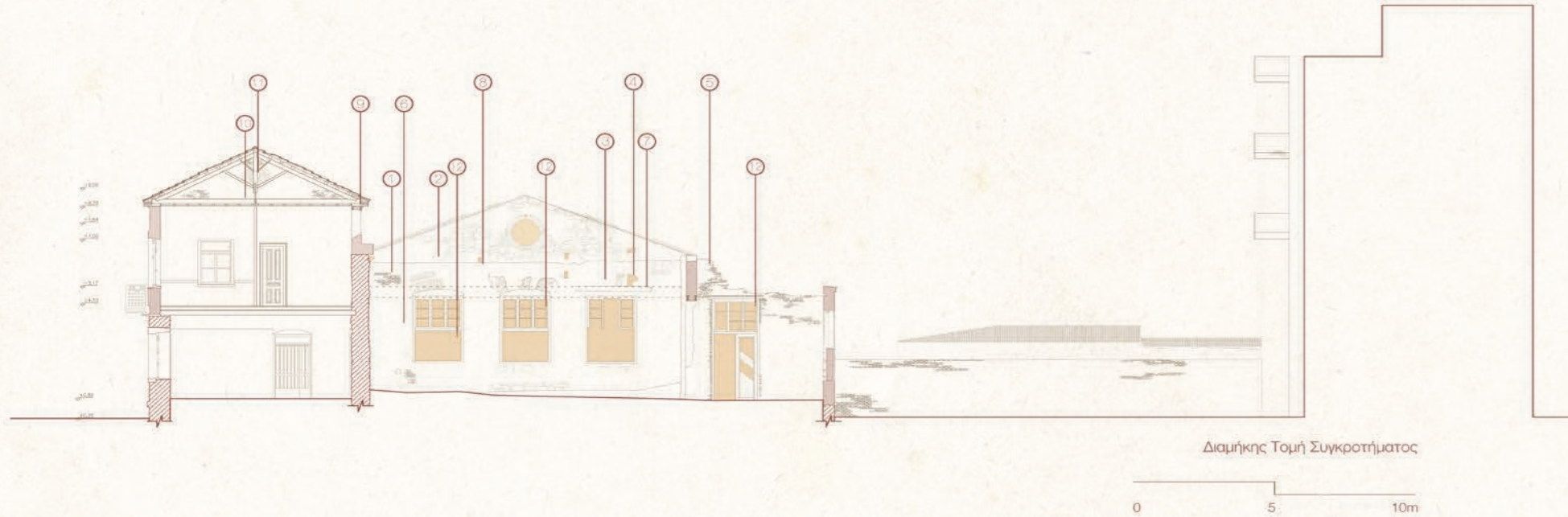
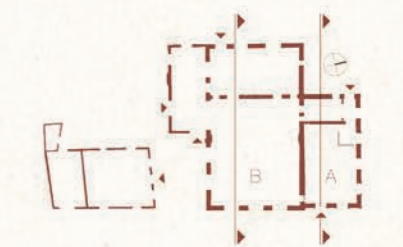
1. Χρήση φύλλων ψευδαργύρου προς ενίσχυση της σιτοπλινθοδομής
 2. Κατάρρευση σχιστόπλακων
 3. Ίχνος αετιματικής απόληξης 1ης φάσης, κατά την οποία το κτίριο Α ήταν ισογείο με δίρραχη στέγη
 4. Μεταγενέστερο κλείσιμο θύρας, μετατροπή σε φεγγίτη
 5. Μετατροπή αρχικού παραθύρου σε θύρα
 6. Φεγγίτης στο μέσο του αετώματος στη λογική του occhio di buie (μάτι του βοδιού)
 7. Τοπική κατάρρευση σιτοπλινθών και αποδιοργάνωση τοιχοποιίας
 8. Διαμερείς οπές _ Καταρύσεις λίθων τοπικά
 9. Χρήση κονιάματος από τσιμέντο για πλήρωση σοβαρίων ρωγμών στο τόξο
- Τομή αργολιθοδομής
 Τομή Σιτοπλινθοδομής

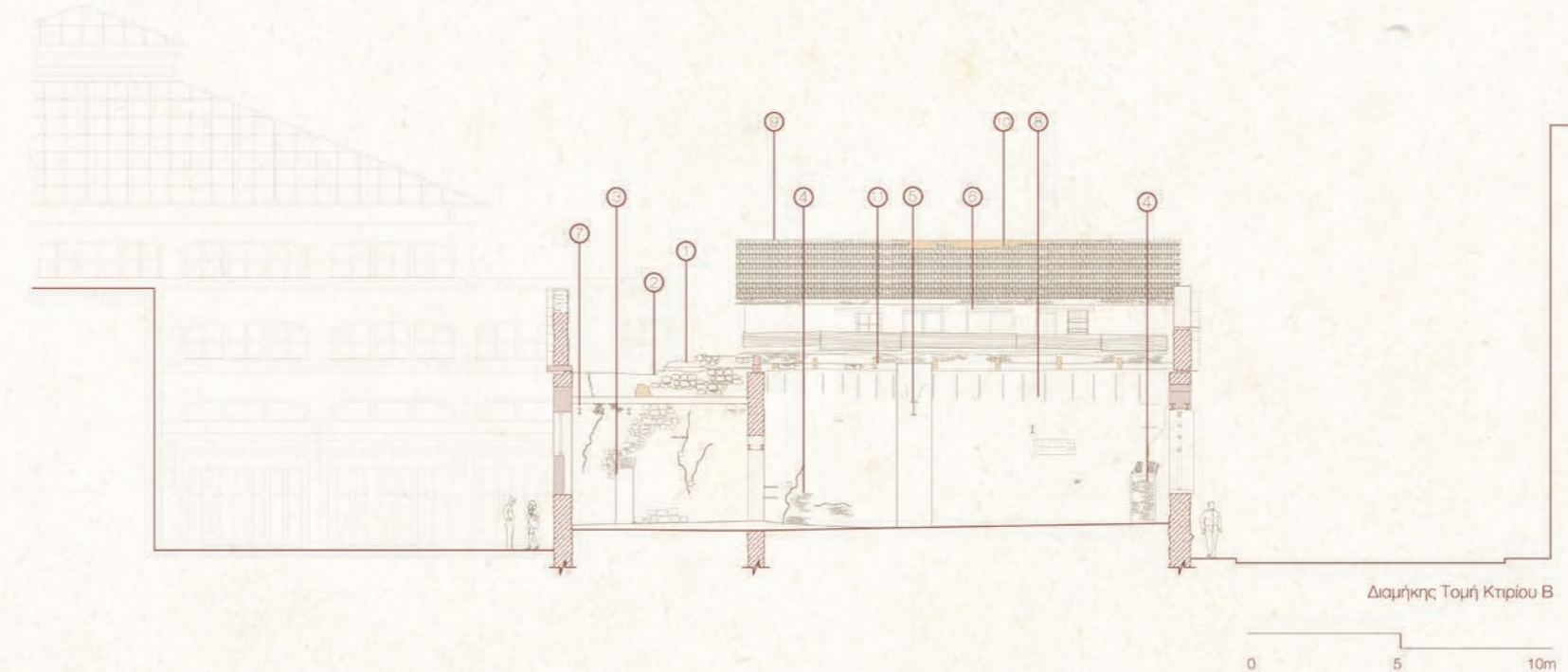
αποτύπωση της Παλιάς Ηλεκτρικής _ αναγνώριση του φορέα και της παθολογίας του κτιρίου
 *η αποτύπωση παραχωρήθηκε από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Καρδίτσας και εμπλουτίστηκε κατά τη διαδικασία επεξεργασίας

1. Καμύλιση της στέγης λόγω καταστροφής στο πέτουμα και τον φορέα τοπικά
 2. Το μεσοπάτωμα είναι κατασκευασμένο από υψόκορμα I (h=17cm, b=7cm) και θαλάσσιου από σιτοπλινθούς. Λόγω υγρασίας μέρος των δομικών υλικών έχει διαβρωθεί
 3. Πάναλ γυψοσανίδας (επιθεματικά)
 4. Ξύλινα εσωτερικά χωρίσματα ορόφου (μπογδαί)
 5. Επιχρίσματα από ασβέστη και λεπτόκοκκα αδρανή αργίλης προέλευσης (κατάσκαρα)
 5. Φεγγίτης στο μέσο του αετώματος
 6. Δάπεδο Μωσαϊκό (μεταγενέστερο)
- Τομή αργολιθοδομής
 Τομή Σιτοπλινθοδομής

1. Μεταγενέστερη πλήρωση της θέσης με σιτοπλινθούς
 2. Αποδιοργάνωση και τοπική κατάρρευση λίθων
 3. Αστοχία του τοξωτού υπερθύρου
 4. Διαμερείς οπή _ Απώλεια λίθων σε όλο το πάχος του τοίχου
 5. Πλήρης αποδιοργάνωση σιτοπλινθών _ Κατάρρευση της κακίμενης στέγης
 6. Θέση πεσσού _ Διατήρηση του επιχρίματος
 7. Μεταγενέστερη τοποθέτηση μεταλλικού I προς αποφυγή κατάρρευσης του τοξωτού υπερθύρου
 8. Ίχνη δοκοθήκης _ Πέθανη εγκάρσια σύνδεση του πρώτου ζευκτού της στέγης με την τοιχοποιία
 9. Οι εδράσεις των ζευκτιών έχουν σαπίσει σε αρκετές θέσεις λόγω ανεπαρκούς υγραμόνωσης
 10. Μεταλλικός σύνδεσμος που λειτουργεί ανακουφιστικά ως προς τον ελκυστήρα
 11. Οι αντηρίδες στα ζευκτά συνδέονται με τον ορθοστάτη με εντορμίες και όχι κολλητά
 12. Απουσία υαλοστασίου
- Τομή αργολιθοδομής
 Τομή Σιτοπλινθοδομής

1. Κατάρρευση λίθων στη στέγη
 2. Αποδιοργάνωση και τοπική κατάρρευση λίθων
 3. Άνοιγμα σφραγισμένο με λίθους σε όλο το πλάτος της τοιχοποιίας
 4. Θέσεις ανοιγμάτων που έχουν πληρωθεί με σιτοπλινθούς
 5. Μεταλλικό υψόκορμο I πακτωμένο σε απέναντι πεσσούς, χρησιμοποιούνται ως γερανοέφευρα
 6. Τοποθέτηση μεταλλικών I εσωτερικά και εξωτερικά που αποτελούν ενιαίο πρέκι των φεγγιτών
 7. Μεταλλικά I στήριξης της εξωτερικής δεξαμενής
 8. Ίχνη καλωδίων στο επίχρισμα
 9. Καμύλιση στέγης λόγω καταστροφής στο πέτουμα και τον φορέα τοπικά
 10. Καταστροφή του πετώματος _ Εισορή αμβρίων
 11. Δοκοθήκης ανά -2m του ξύλινου φορέα της στέγης που έχει καταρρεύσει πλήρως
- Τομή αργολιθοδομής
 Τομή Σιτοπλινθοδομής

3.1 | η χρήση και το λειτουργικό πρόγραμμα

Η σύσταση μιας Δημοτικής Τράπεζας Παραδοσιακών και μη τροποποιημένων Σπόρων μαζί με τη δημιουργία ενός Δημοτικού Μεταποιητηρίου Οπωροκηπευτικών στο συγκρότημα της Παλιάς Ηλεκτρικής είναι ένα εγχείρημα που συνδέεται άρρηκτα με τη σταδιακή ανάγνωση του τόπου και των ανθρώπων του, υπηρετώντας το συλλογικό φαντασιακό και επανανοηματοδοτώντας την πλατεία της Δημοτικής Αγοράς. Η δημιουργία τέτοιου τύπου δομών, ανοιχτού προς χρήση στο ευρύ κοινό, έχει έντονο αντίκτυπο τόσο στη σύσφιξη των κοινωνικών σχέσεων σε επίπεδο πόλης όσο και στην οικολογική και περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων.

Η τροφή και ο σπόρος πέρα από τη βιοποριστική τους ταυτότητα, φέρουν μια πολιτική και κοινωνική ταυτότητα συγχρόνως. Σήμερα, στον αναπτυσσόμενο κόσμο οι περισσότεροι αγρότες δεν κρατάνε σπόρο για τη σπορά της επόμενης χρονιάς, αλλά είναι υποχρεωμένοι να απευθύνονται σε κάποια πολυεθνική που τον παράγει. Ωστόσο, ο σπόρος θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται ως ζωντανός οργανισμός και όχι ως τεχνητός, αφού εξελίσσεται ανάλογα με τις συνθήκες του περιβάλλοντος και την επίδραση των ανθρώπων. Με βάση τη σκέψη αυτή, αποφασίστηκε η χρήση και ο τρόπος επέμβασης στο κέλυφος της Ηλεκτρικής, ως μια δομή “ανοιχτής πηγής” -open source- όχι μόνο για τους αγρότες της Καρδίτσας, αλλά κυρίως για τους πολίτες και τους μικροκαλλιεργητές.

Λειτουργικό Διάγραμμα Μεταποιητηρίου

1|παραλαβή & αποθήκευση α' ύλης 2|πλύση α' ύλης 3|παρασκευαστήριο 4|χώρος συσκευασίας έτοιμων προϊόντων 5|πρατήριο λιανικής-ανταλλακτήριο

Λειτουργικό Διάγραμμα Τράπεζας Σπόρων

1|υποδοχή γενετικού υλικού 2|πλύση-καθαρισμός 3|απομάκρυνση ανενεργού υλικού 4|ξήρανση 5|ταξινόμηση & συσκευασία 6|φύλαξη 7|σπορείο-αναγέννηση υλικού

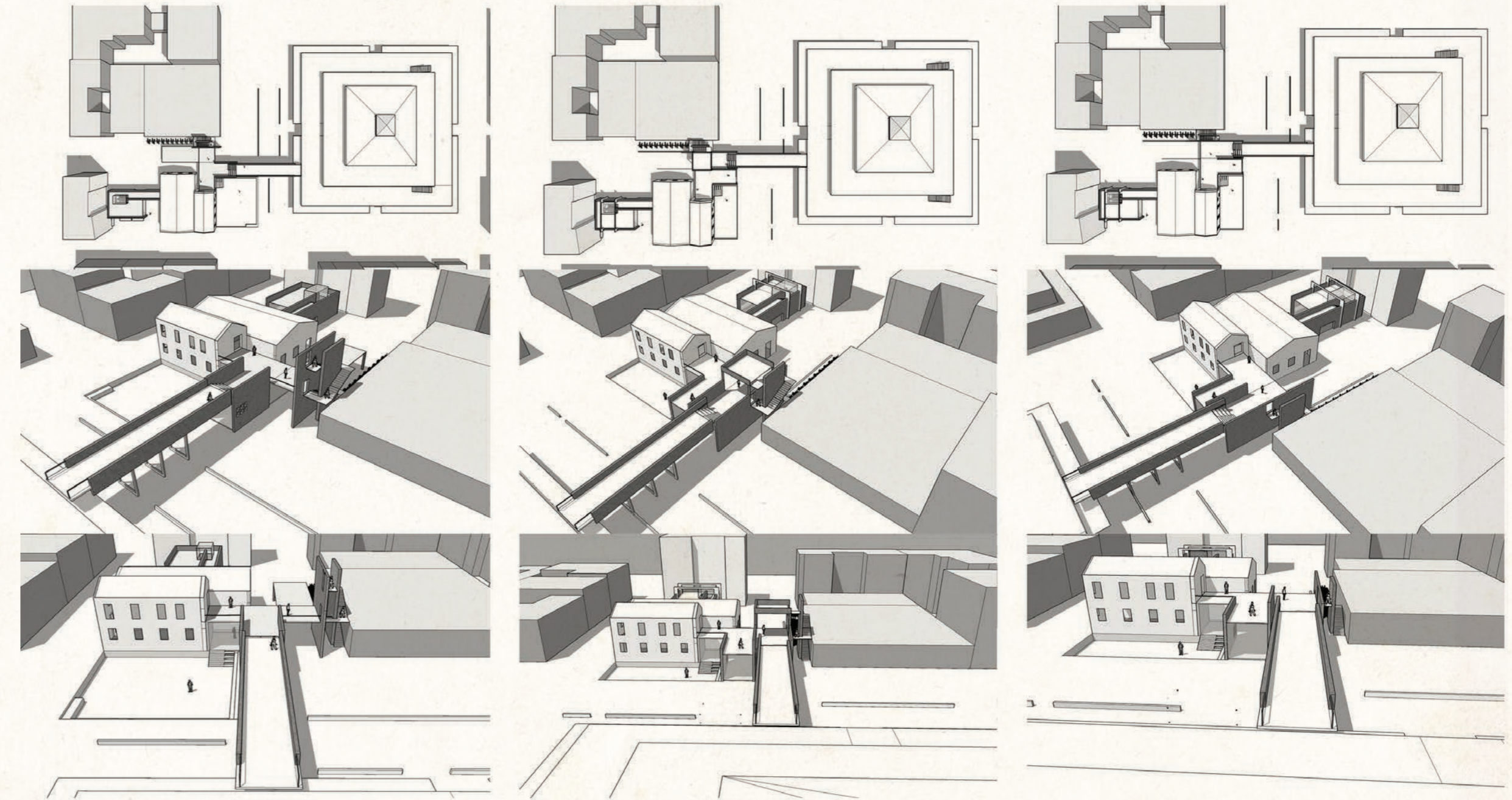
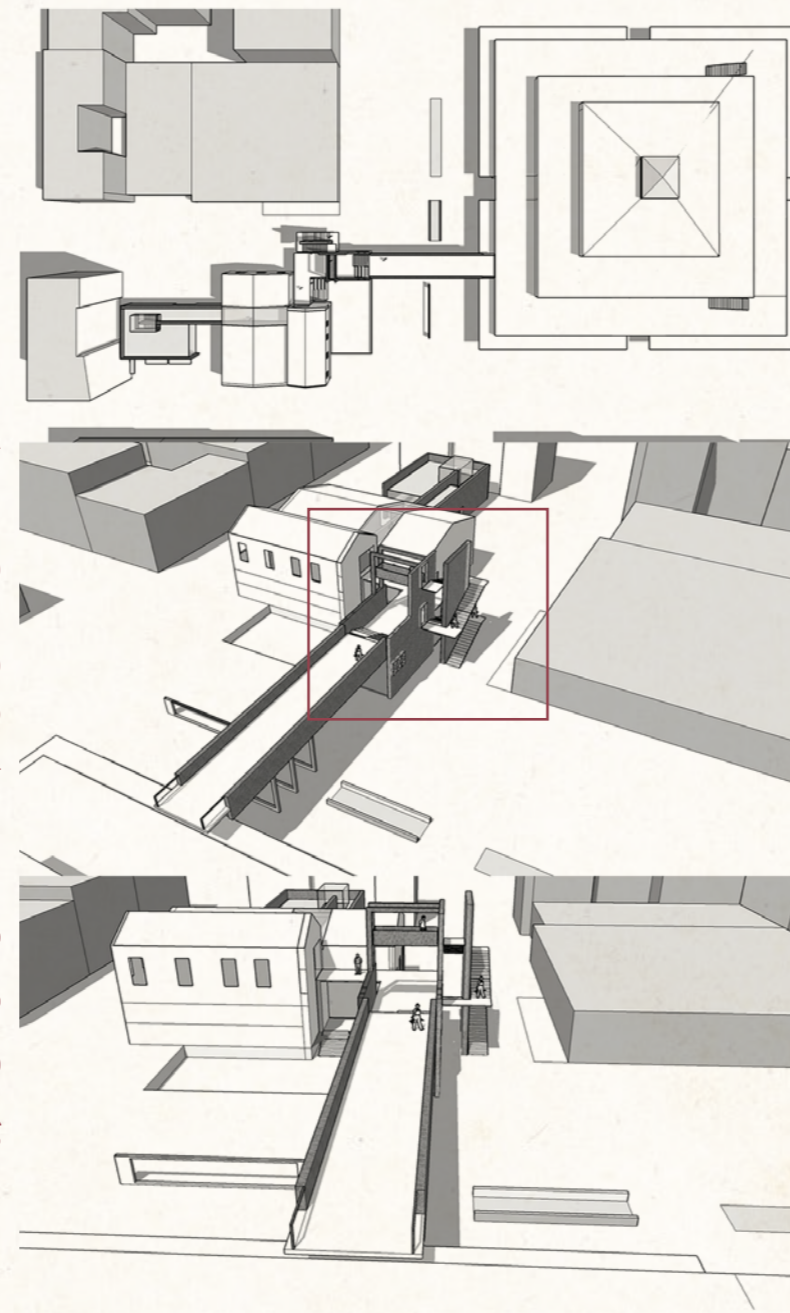

φωτογραφίες από δράσεις της εναλλακτικής κοινότητας “Πελίτι” με έδρα το Μεσοχώρι Παρανεστίου
 Βασικοί στόχοι του: η συλλογή, διατήρηση και διάδοση των ντόπιων ποικιλιών, η ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς τη μεσολάβηση του χρήματος,
 η δημιουργία μιας εναλλακτικής κοινότητας με κύριο άξονα τη διατήρηση των ντόπιων ποικιλιών
 πηγή: www.peliti.gr & https://www.facebook.com/groups/145060182361697/photos/ (τελευταία επίσκεψη: 04|10|2017)

3.2 | τα στάδια σχεδιασμού της νέας κατασκευής

Στο σημείο αυτό θα προσδιοριστούν οι σημαντικότερες παράμετροι που διερευνήθηκαν κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού. Έχοντας αναδείξει τη ιδιαιτερότητα του δομημένου περιβάλλοντος με την ανάγνωση της δομής- κατασκευής και του τρόπου σύνθεσης των δύο κύριων κτιρίων -συγκεκριμένα της Νέας Δημοτικής Αγοράς και του συγκροτήματος της Παλιάς Ηλεκτρικής-, επιχειρείται η συγκρότηση μιας νέας κατασκευής με αυτόνομο αρχιτεκτονικό λεξιλόγιο και αυτοτελή φορέα, προκειμένου να μην επιβαρυνθούν οι υπάρχουσες κατασκευές. Τα βασικά συνθετικά στοιχεία της πρότασης που ακολουθεί για τη σύνθεση των προαναφερθέντων λειτουργικών ενοτήτων είναι:

- α| ο χειρισμός των κύριων όψεων των οδών Πλαστήρα και Αβέρωφ
- β| η σχέση με τις μεσοτοιχίες και το τυφλό μέτωπο
- γ| η αντιμετώπιση του ενδιάμεσου των δύο βασικών κτιρίων χώρου
- δ| ο τρόπος επαφής της νέας κατασκευής με τις υπάρχουσες
- ε| η οριοθέτηση του συγκροτήματος της Παλιάς Ηλεκτρικής - ένα κτίριο_μνημείο - σε σχέση με την πόλη
- στ| τα επιμέρους στοιχεία της νέας κατασκευής.

3.3 | οι ατμόσφαιρες του προτεινόμενου δημόσιου χώρου

οδός Αβέρωφ

1

αηΓιάννης (*Salvia sclarea*), αχίλλεα, βαλεριάνα, βασιλικός, γλυκάνισο, γλυκώριζα, δακτυλίτιδα, δενδρολίβανο, δίκταμο, δυόσμος, εστραγκόν, θυμάρι, καλέντουλα, κορίανδρος, λεβάντα, λεβαντίνη, λουίζα, μαιντανός, μάραθος, ματζουράνα, μελισσόχορτο, μέντα, ρίγανη, σατουρέγια, τριαντάφυλλα, υπέρικο, φασκόμηλο, χαμομήλι

σχέση βλεμμάτων και κλίμακας μεταξύ ανθρώπου και προτεινόμενων ειδών φύτευσης

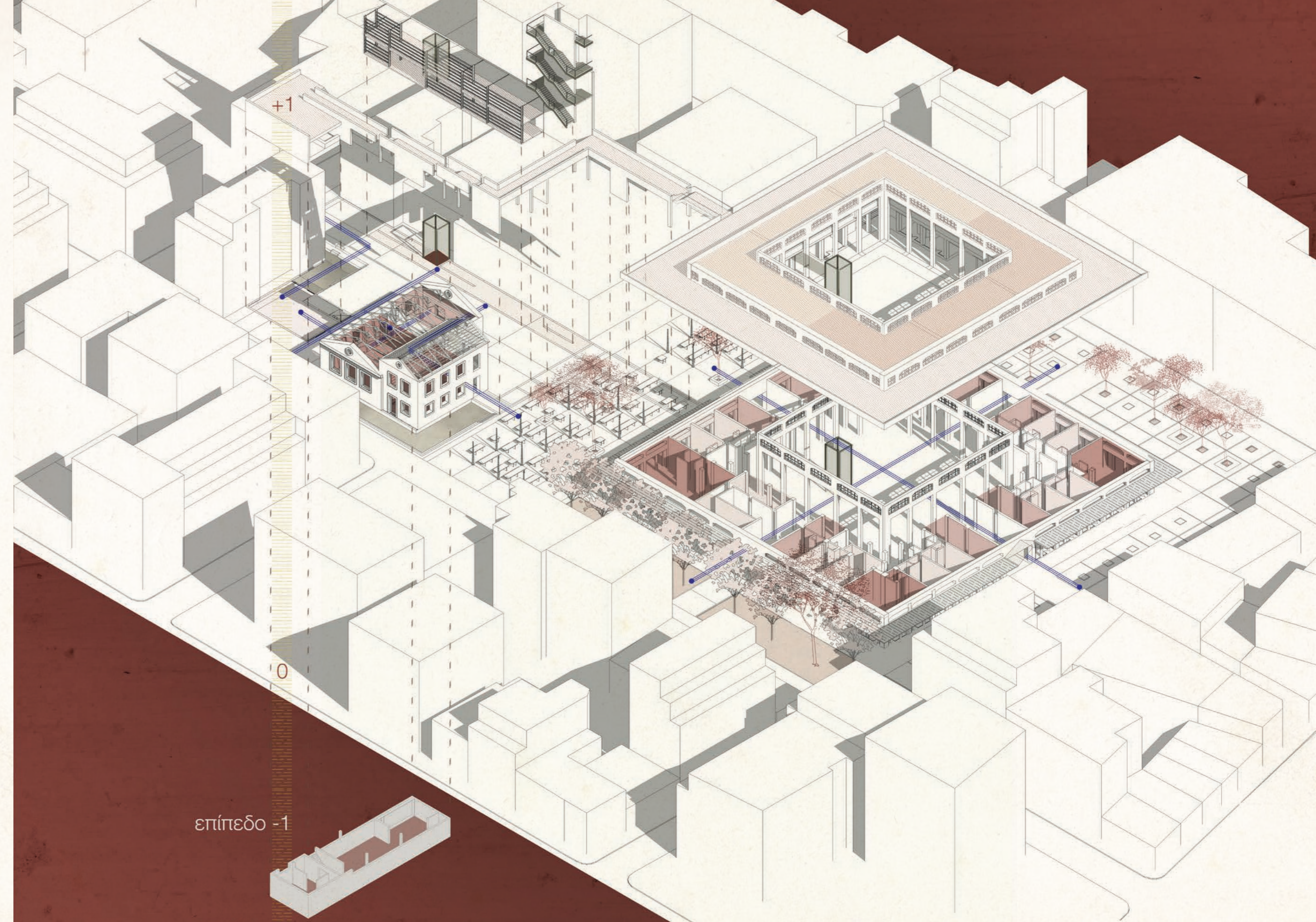

4.1 | το σύνολο της επέμβασης

Η λειτουργική διάρθρωση των επιμέρους χώρων του συγκροτήματος της Νέας Δημοτικής Αγοράς είναι ένα μείζον ζήτημα για το σύνολο της επέμβασης. Ποιες είναι -ή θα έπρεπε να είναι- οι λειτουργίες οι οποίες στεγάζονται σε ένα τόσο κεντρικό σημείο - κτίριο_πλατεία - της πόλης, που έχει ταυτόχρονα τοπικό και υπερτοπικό χαρακτήρα; Στα πλαίσια της εν λόγω διπλωματικής προτείνεται η αναδιάρθρωση των χρήσεων που συναντώνται στο κτίριο της Νέας Δημοτικής Αγοράς, με σκοπό να ενισχυθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τόπου που έχουν αναλυθεί παραπάνω, ενώ ταυτόχρονα τονώνεται η κεντρική Λαϊκή Αγορά της πόλης. Η χωροθέτηση των λειτουργιών αυτών πραγματοποιείται με γνώμονα την υπάρχουσα συνθετική συγκρότηση του κτιρίου, τη διαλεκτική των επιμέρους χώρων με τις επεμβάσεις στον περιμετρικό δημόσιο χώρο και τη σχέση του αιθρίου με τους χώρους αυτούς. Η επέμβαση στο σημείο αυτό περιορίζεται στη διαχείριση των λειτουργιών και δεν υπεισέρχεται σε προτάσεις και αλλαγές αναφορικά με την αρχιτεκτονική και την κατασκευή του.

υπόμνημα

- βασικοί άξονες κίνησης
- εμπόριο βρώσιμων ειδών
- αναψυχή_ κοινωνικός πυρήνας
- δημοτικός χώρος περιοδικών εκθέσεων
- διάθεση χώρου σε πολιτιστικούς συλλόγους
- τράπεζα σπόρων | δημοτικό μεταποιητήριο οπωροκηπευτικών | δημοτικά εργαστήρια (εργαστήρια τέχνης | παραδοσιακής ενδυμασίας και χορού | ποδηλάτου)

επίπεδο -1

4.2 | κτιριολογικό πρόγραμμα του συγκροτήματος της Παλιάς Ηλεκτρικής

| Κτιριολογικό Πρόγραμμα |

Ενότητα α| Τράπεζα σπόρων

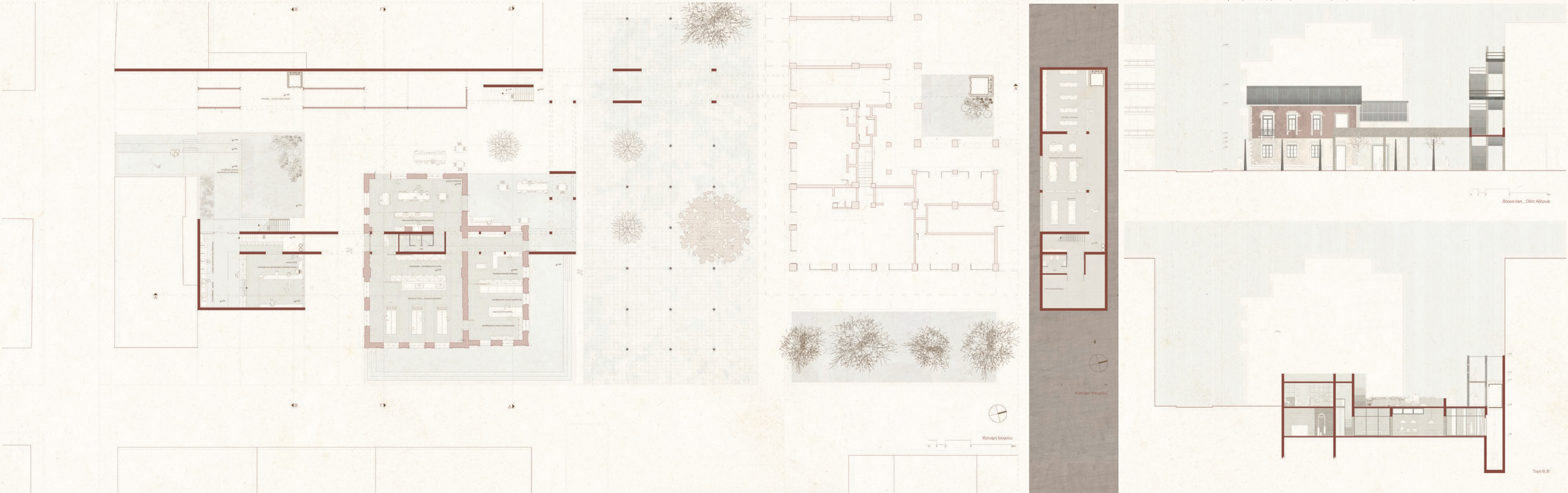
Υποδοχή γενετικού υλικού 45m²
Χώρος εργαστηρίου (στάδια προετοιμασίας του γενετικού υλικού) 107m²
Χώρος φύλαξης γενετικού υλικού 38m²
Σπορείο-Αναγέννηση υλικού 208m²
(βάσει της επιφάνειας που καταλαμβάνουν τα φυτά)
Βοηθητικοί χώροι και Η/Μ εγκαταστάσεις

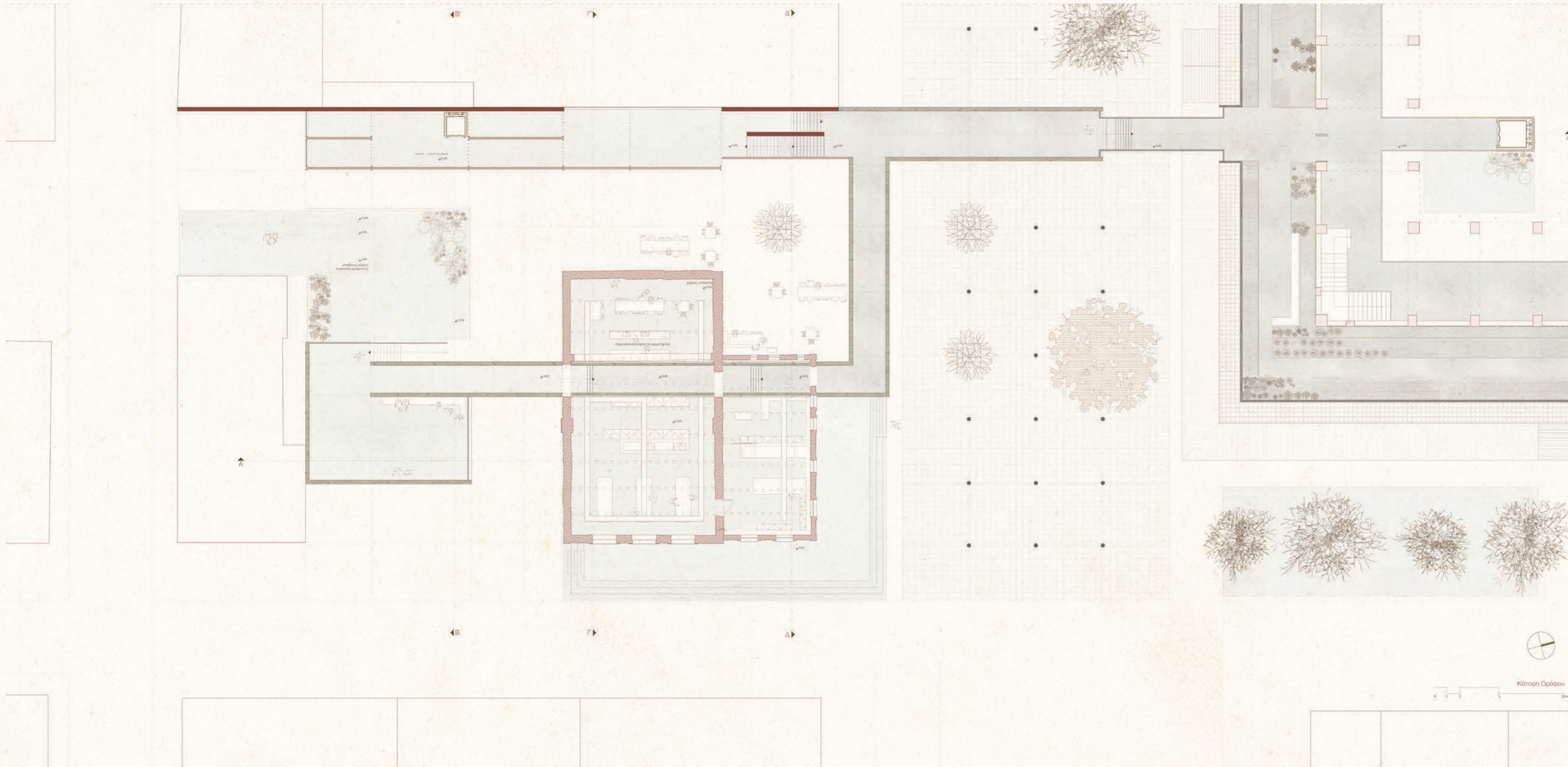
Ενότητα β| Μεταποιητήριο Οπωροκηπευτικών

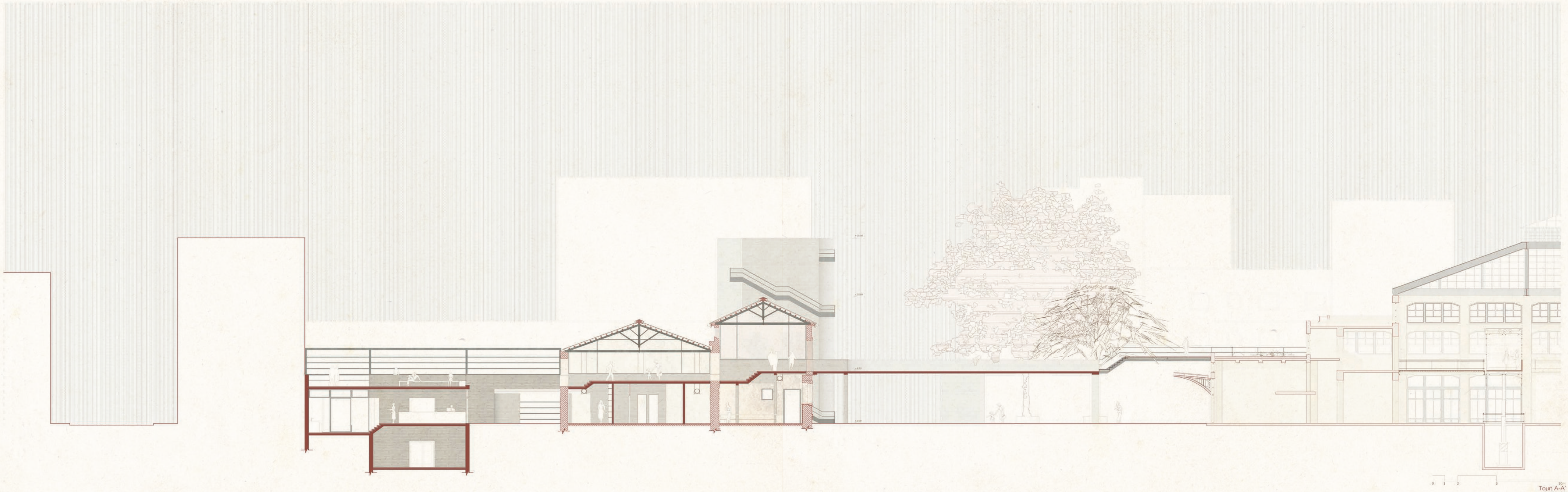
Υποδοχή 7m²
Παραλαβή και αποθήκευση α' ύλης 36m²
Χώρος παρασκευαστηρίου και πλύσης 82m²
Χώρος συσκευασίας και αποθήκευσης τελικού προϊόντος 43m²
Πρατήριο Λιανικής - Ανταλλακτήριο 41m²
Βοηθητικοί χώροι (κοινοί με το αναψυκτήριο)

Ενότητα γ| Αναψυκτήριο

Παρασκευαστήριο 10m²
Χώρος εστίασης 58m²
Βοηθητικοί χώροι (κοινοί με το μεταποιητήριο)

0 1 2 5 10m

Ανατολική όψη _ Οδός Πλαστήρα

0 1 2 5 10m

Δυτική όψη

ευχαριστίες | acknowledgments

Ευχαριστώ ιδιαίτερως

τον κ. Σταύρο Σταυρίδη για τις ενδιαφέρουσες συναντήσεις και συζητήσεις όλο αυτό το διάστημα και την καθοριστική συμβολή του στην εξέλιξη του θέματος

τον κ. Κώστα Καραδήμα για τη συνεργασία και την καθοδήγησή του σε ζητήματα μεθοδολογίας

την κ. Πέννη Κουτρολίκου για τις καίριες παρατηρήσεις της

τα “λιλιπούτεια ξωτικά μου” (Μαίρη και Γιώργο) για όλη την ψυχολογική και υλικοτεχνική υποστήριξη τα τελευταία 25 χρόνια, μα ιδιαίτερως τον τελευταίο

τη Βιβή, το Γιώργο, τη Δήμητρα, την Ιωάννα, τη Νάσια και τη Χαρά για τη στήριξη τους και την ενθάρρυνση

και τέλος το Χρήστο για την υπομονή του (!)

βιβλιογραφία

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιαννίση Φοίβη, Κοτιώνης Ζήσης (επιμέλεια) (2010) *ΚΙΒΩΤΟΣ: Παλαιοί Στόροι για Νέες Καλλιέργειες*.

12η Διεθνής Έκθεση Αρχιτεκτονικής Μπιενάλε Βενετίας, Ελληνική Συμμετοχή, Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής & Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Certeau, Michel de (2010 [1990]) *Επινοώντας την καθημερινή πρακτική _ Η πολύτροπη τεχνική του πράττειν* μτφ. Καψαμπέλη Κική. Αθήνα: Σμίλη

Stavrides, Stavros (2016) *Common Space: The City as Commons* London: Zed Books Ltd

Τριανταφύλλου, Γιώργος (2010) *αρχέτυπα*: από τις καλύβες και τα μαντριά / στη σύγχρονη τέχνη και αρχιτεκτονική* Αθήνα: K.ADAM Publishing

Rossi, Aldo (1985 [1966]) *Η αρχιτεκτονική της πόλης* μτφ. Πετρίδου Βασιλική. Θεσσαλονίκη: University Studio Press, Εκδόσεις Πανεπιστημιακών Βιβλίων και Περιοδικών

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Αντίδραστήριο Σειρά Ενημερωτικών Εκπομπών ERT3. Παραγωγή: 2017

Τα στέκια _ Ιστορίες Αγοραίου Πολιτισμού Επεισόδιο: Η ταβέρνα. Σειρά Ντοκιμαντέρ ΝΕΡΙΤ. Παραγωγή: 2014

Το ταξίδι της τροφής. Η διατροφή στην Ελλάδα από την προϊστορία μέχρι σήμερα Σειρά Ντοκιμαντέρ ΣΚΑΪ. Παραγωγή: 2017 Επιστημονική Επιμέλεια και χρηματοδότηση Κοινωνικός Ιδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση

HUMAN A film by Yann Arthus-Bertrand Ντοκιμαντέρ. Παραγωγή: 2015

The secret of the grain (Κους Κους με ψάρι). Ταινία. Παραγωγή: 2007

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελής,Βαγγέλης (1987) *Λαογραφικά της Πεδινής Θεσσαλίας και Στοιχεία της Ορεινής (Ήθη-Έθιμα-Παραδόσεις)*. Τόμος Α΄, Αθήνα: Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών

Βογιατζής Φώτης (2001) *Περίπατος στην παλιά Καρδίτσα*. Τόμος Α΄, Τόμος Β΄. Καρδίτσα: Δήμος Καρδίτσας

Δημόγλου, Αίγλη (επιστημονική επιμέλεια-συντονισμός έκδοσης) (2006) *Θεσσαλία _ Θέματα Ιστορίας*. (τόμος α΄, τόμος β΄) Λάρισα: Ε.ΤΕΔΚ Θεσσαλίας

Κολοφωτιά, Βασιλική (επιμέλεια) (2002) *Η νέα Αγορά της Καρδίτσας χθες – σήμερα*. Καρδίτσα: Δ/νση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καρδίτσας, Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καρδίτσας, 1ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας

Λάππας Βασίλειος (1974) *Ιστορία της Πόλεως Καρδίτσης*. Αθήνα: Εκτυπώσεις Παπαδοκωνσταντάκη

Νομικός, Μ. (επιστημονικός υπεύθυνος), Ανδρεάδου, Τ., Καραμάνου, Ζ., Κουκόπουλος, Στ., Δούση, Μ., Καραμούζη, Α., Τaráνη, Π. (ερευνητική ομάδα αρχιτεκτόνων) (1998) *Τα Ιστορικά Κτίρια της Καρδίτσας: καταγραφή – προστασία και ανάδειξή τους*. Θεσσαλονίκη: Υ.Β.Ε.Τ, Δήμος Καρδίτσας, Α.Π.Θ.-Τμήμα Αρχιτεκτόνων. Ερευνητικό Πρόγραμμα 92. ΠΣ. 168

Τσαγγαράκη, Ευαγγελία (επιμέλεια) (2007) *Οδοιπορικό στα μνημεία του Νομού Καρδίτσας: Αρχαιότητες-Ναοί-Νεότερα Μνημεία*. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Καρδίτσας, Εκτυπωτική Καρδίτσας

Όψεις της ιστορίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νομού Καρδίτσας. Έκδοση ΤΕΔΚ Ν.Καρδίτσας 2010

ΠΕΡΙΟΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ένωση Επιστημόνων Νομού Καρδίτσας (1989) *ΓΝΩΣΗ και ΓΝΩΜΗ, ΤΟΜΟΣ Ζ΄* Καρδίτσα

Ένωση Επιστημόνων Νομού Καρδίτσας (1992) *ΓΝΩΣΗ και ΓΝΩΜΗ, ΤΟΜΟΣ Θ΄* Καρδίτσα

Εταιρεία Καρδιτσιώτικων Μελετών (1996) *Καρδιτσιώτικα Χρονικά Τόμος ΙΙ* Πρακτικά 1ου Συνεδρίου: Η Καρδίτσα και η Ιστορία της, Οργάνωση: Εταιρεία Καρδιτσιώτικων Μελετών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και Γ.Α.Κ. -

ΑΡΧΕΙΑ Ν.ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΑΡΘΡΑ

Κουρέτας, Δημήτρης (2015) , “ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ | Η Θεσσαλία παράγει το 14,2% της χώρας.” , άρθρο στο www.larissanet.gr πηγή: http://www.larissanet.gr/2015/07/30/i-thessalia-paragei-to-142-tis-choras/ , τελευταία επίσκεψη 10 | 10 | 2017

Οκτώβριος 2017